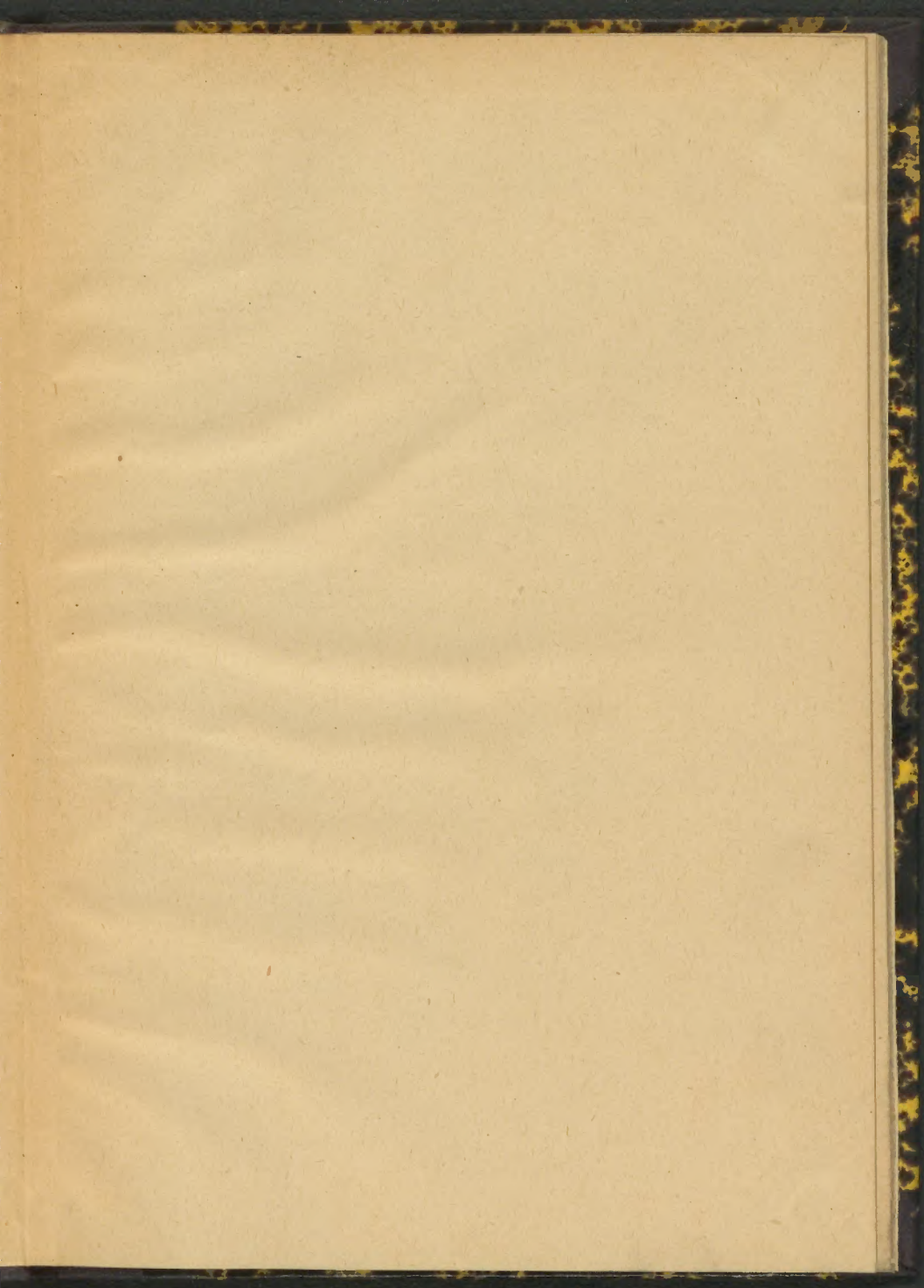

313

m. 9/3.

Լ Է Ք Ա Յ Ի Ց

ԳՐԾ ԿԻՃԷԼԷՐԻ ԻԶԻՆ ՔԻԻԶԷՐ ԶԷՏԻՑԵԼԷՐ

Է Տ Ի Ր Ն Է Լ Ի
ԹՈՐՈՍ Գ. ՓԱՓԱՆՆԱՆ

معارف و تجارت جاریه سنک رخصتنامه میره

Ի Ս Թ Ա Ն Պ Օ Լ Տ Ա
ՄԱՆԶՈՒՄԷՐ ԷԶԻԲԱՐ ՄԱԹՊԱԱՍԸՆՏԱ

1887

ՖԻՂ 2 ՂՈՒՐՈՂ

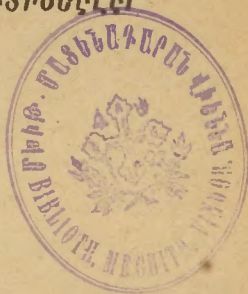
Լ Լ Թ Ա Յ Ի Ֆ

— —

ԳԼՇ ԿԻՃԷԼԷՐԻ ԻԶԻՆ ՔԻԻԶԻԻՔ ՀԷՏԻՅԵԼԷՐ

Է Տ Ի Ր Ն Է Լ Ի

ԹՈՐՈՍ Գ. ՓԱՓԱՍԵԱՆ

معرفی نظارت جلیله سنک وخصتنامه صیله

Ի Ս Թ Ա Ն Պ Օ Լ Տ Ա

ՄԱՆԶՈՒՄԷԻ ԷՖԲԵՍՐ ՄԱԹՂԱՍԱԸՆՏԱ

1887

Լ Է Թ Ա Յ Ի Ֆ

ԳՐԾ ԿԻՃԵԼԷՐԻ ԻԶԻՆ ՔԻԻԶԻԻՔ ՀԵՏԻՅԵԼԷՐ

Քէօյլիւնիւն պիրի պիր չայտան կէշէճէկինտէն, գաւերդ-
ճըւը չաղըրտը, ֆագաթ, ճէպինտէ բարասը պուլունմատը,
ղընտան, - «Տօսթոււմ, պէնտէ բարա եօգ տուը քի սանա,
պէնի գարչըւա կէչիրտիկինտէ, իւճըէթինի վիրէեիմ, լաքին,
անըն եէրինէ կիւղէլ պիր նասիհատ վիրիրիմ»- տէտիքտէ,
«Սէն ճնասիհատընը քէնտինէ սագլա, պէն բարասըղ քիմ-
սէեի կէչիրմէմ»- տիեէրէք, գաւերգճը սէրթ պիր չէհրէ իլէ
ճէվապ վիրտի իսէտէ, նիհայէթ, քէօյլիւնիւնտէ իպրամընա
տաեանամաեարագ թէքլիֆինի գապուլիլէտի Վէ քէօյլիւ
գարչըգը եագաեա կէչտիքտէ, գաւերգճընըն ումուգունու
օգչաեարագ, սանա վիրէճէկիմ պիր նասիհատ չու տուը քի,
էկէր հէրքէսի պէնիմ կիպի բարասըղ կէչիրիբ իսէն, հիչ
պիր վագըթտա սէրվէթ սահիպի օլամաղսըն, տէեիպ սա-
վուշու վիրտի :

Պիւլիւք Ֆրէտէրիգ, պիր կիւն արապա իլէ սէյեահատ
իթմէքտէ իքէն, հէր նասըլ իսէ արապասը տէվրիլտի Ֆը-
րէտէրիգ հիտտէթէ կէլէրէք, հէման տիւշտիւկիւ եէրտէն
գալգտը, վէ պասթօնունու էլինէ ալարագ արապաճըսընը
տէօյմէկէ գօչտու : Արապաճը Ֆրէտէրիգին թէհաիտամիղ
հարէքէթլինի կէօրտիւքտէ, խմա՛ն, մէրհամէթ էյլէ, հաշ-
մէթլու գրալլմ, սիղին կիպի տիւնեանըն մէտհ ու պէնա-
սընա նայիլ օլան պիր ճէսուր ճէնքճի պիլէ, նիչէ մուհարէ-
պէլէր զայ իթտիկի հալտէ, պէնտէնիղ իսէ, 30 սէնէ արա-
պաճըլըղմտան պէրու, անճագ շիմտի պիր մուհարէպէ զայպ
իթմիլ իսէմ, մէկէրչի աֆ օլունմա՛ղ մը, տէյի նիտա իլլէ-

տիքտէ, Ծրէտէրիգին հիտտէթի թէսկին օլտու , վէ գահ-
գահա իլէ կիւլժէկէ պաշլատը :

Պաշը Էվրոպա շէհիբլէրինին պէյնլէրինտէ օլան թօհաֆ
ֆարգլարր :

Բարիս պօշպօղազլանը, Բէթէրսպուրկ սուսար, Վիէննա սինտրիր, Իսթանպուլ երյզանը, Պէրլին մօտալանը, Պրիւս-սէլ միւճատէլէ իտէր, Տրէդոէն թէաճճիւպ իտէր, Տուպլին տէլինիր, վէ էտինպուրկ ըիւսա կէօրիւր, Փլօրէնթ շաչգըն շաչգըն պագար, Փրանգֆօրթ սաեսար, վէ ճինէվա կիւլէր, Համպուրկ եէր, Հաննօլէր ուեուր, վէ Գօթէնհալըն քէնտի քէնտուեի թէզեին իտէր, Լայքճիկ օգուր, Լիսպօն իշլէր, Մատրիտ թիւթիւն իշլէր, Մաինց գարտինալը իշլին սէվինիր, Մանչէսթէր բագէթ եաբար, Մանհայմ սէտտուա իտէր, Մարսիւսա թիւրքիւ շաղըրըր, Միւնհըն իշլէր, Նէաբօլ թէր-լէր, Բալէրմօ եէլրազէ իլէ ըիւզկեսար ալըր, Բօմա տուա իտէր, Սթօգ-Տօլմ էյլէնիր, Վէննէտիք սէվէր, վէ Վարչա-վիա բուֆյար :

Ճէմիյեթին պիրինտէ, մէվսիմի շիթանըն չիտտէթինտէն տօնանլար իւզէրինէ պահս աչրլարազ, տօնան ատէմի գար իլէ օվալամազլըզ իեի տիր տէյի սէօյլէնմէքտէ իքէն, քիւ- չիւք չօծուղուն պիրի ֆըրլաեըպ, աթիտէքի սիւալի իյրատ իյլէտի, «եա եազըն գար պուլունմատըղը վագըթ, տօնան- լարը նէ՝ իլէ օվալամալը»:

Բրոսիա իմբերաթօրու իբրինձի Ֆրէտէրիգ, խատմէլէ-
րինտէն պիրինին, քէնտի էնֆիեէ գուծուսունտան էնֆիեէ
չէքիշ օլտուղունու ֆէհմիթտիքտէ, մէրգուսուն հէման հու-
զուրունա չաղըրըպ, նա՛սըլ, էնֆիեէմիեիմի տիր, տէյի սօր-
տու. վէ զէվալլը խատմէլ գօրգուսունտան, անճագ շէվլէթ»

նէ գօյ, զիւրա, պիր գութու իքի քիշիեէ քեաֆի տէ կիւ
տիր, տէյի իլավէյի մէգալ իլէտի իմէրաթօր :

Սէրհօշուգոտ քէսպի մէհարէթ իտէն պիր ատէմ, էօլում
տէօշէկինտէ իքէն, պիր գատէհ սու կէթիրիլմէսինի էմր
իթտի, վէ գատէհի կէթիրտիքէրինտէ, էլինէ ալտը, վէ,
«պու տիւնեատէն կէօյ իթմէգտէն էվվէլ, հէր ատէմ քէնտի
տիւլմէնի իլէ պարըշմագլըղա պօրճու տուր» տէյիպ սու
գատէհինի տիքի վիրտի :

Բամուգճունուն պիրի, սըթմա հասթալըղնա տիւշ-
միւշ օլտուղունտան, հէքիմին պիրինի չաղըրթտը, Հէքիմ
կէլտիքտէ խասթալըղնա կէօրէ պիր ըէշէթա եաղըպ պը-
րագտը կիթտի, Ֆէրուսը կիւնիւ, հէքիմ գաբուտան իշէ-
րուեէ կիրէր իքէն, բամուգճունուն գարըր գարշըրնա
չըգարագ, «Տօգթօր էֆէնտի, պէնիմ գօճամ գալգտը,
տիւն, պէն էճղախանէեէ իլաճ ալմաեա կիտէր իքէն, տէօշէ-
կինին պաշը ուճունտա պուլտուղու իքի խըեարը ալըպ եէ-
միշ, վէ պունուն իլէ չիֆաեապ օլմուշ, իսթէր իսէնիզ կի-
տինիզ պագընըզ, տիւքքեանընտա իշլէեօր» տէ տիւ Պու հալ
իւղէրինէ թապիպի միւմաիլէյհ գօյնունտան չիզտանընը չը-
գարըպ, իշպու իպարէլէրի եաղտը — «Սըթմա խասթալըղը-
նա իքի խըեար քեաֆի տիր, թէճըրլպէսի իճրա օլունմուշ
տուր» : Պու սըրատա սըթմաեա թու թուլան թէրղինին պի-
րի, եինէ մէրգում թապիպի չաղըրթտը, իապիպ, թէրղինին
խասթալըղընը կէօրտիքտէ, բամպու գճուեու խաթըրնա
կէթիրիպ, վէ չիզտանընը աչարագ, «պու խասթալըղա ի-
լաճ իսթէմէզ, իքի խըեար եէսին, եարըն սալա» տէյիպ
չըգտը կիթտի, իրթէսի կիւն, թապիպ, օլ թէրղինին է-
վինին էօնիւնտէն կէշէր իքէն, պիր աղաեըշ վէ պիր ֆիզտն
իշիթտի, վէ գօմուլարա սօրտուգտա, թէրղինին ահէթէ
կէօյ իթմիշ օլտուղունու անլատը, վէ պու զարիպ հալտէն-
տէ հսթիֆատէ իթմէք չէլգրէ, եէնիտէն չիզտանընը աչտը,

վէ իշպու ի պարէլէրի օ պիրլէրինէ իւրվէ իյլէտի - «Իքի խը-
եար պիր բամուդճու իչին իեի տիր, ֆագաթ, պիր թէր-
դի իչին ֆէնա տըր - » :

Ինկիլթէրա գըրալլարընտան պիրինճի Եագօպ, պիր
մահէլտէն կէօնտէրիլէն պիր սէֆիրի հուզուրունա գապուլ
իյլէտիքտէն սօնրա, քէնտի գանչէլէրի պուլունան Պագօնա
տէօնէրէք, կէօրիւեօրմուսունուզ նէգաուար իեի վէ կիւզէլ
պիր աուէմտիր ֆագաթ, գաֆասը՝ աճապա նասը տըր, տէ-
յի սիւալիյլէտիքտէ, Պագօնտա կիւլիւմնէեհէրէք, էֆէնտիմ,
էքսէր տէֆա պիւեիւք աուէմէր, Կ-Յ գաթըլ խանէլէրէ
պէնզերլէր քի, աշաղըքի իւշ գաթըլ իեի ֆիեաթ իլէ քիրա-
եա վիրիլիր խէտէ, էն իւսթ գաթըլ, չօգ տէֆա պօշ գալըր :

Սիդին պիր հէքիմնիլ վար տըր, նէ՞ եարըեօր օ սիզէ,
տէյի Ֆրանսա գըրալլարընտան Օն տէօրտիւնճիւ Լուսօվիք,
մէշհուր միւէլլիֆ Մօլիէրէ սօրտուգաա, «հաշիւթու գը-
րալըմ, պիզ պիրի պիրիմիզ իլէ միւսահապէթ իտէրիլ, օ
պանա րէչէթալար եագար, պէնտէ եողսըղը իլաճարը ալ-
մամ, վէ եինէ շիֆա պուլուրում» տէտի :

Ձէնկին պիր պապանըն պիր էվլատը, տար իւլ ֆիւնուն.
տան կէլմիշ օլտուղունտան, օ ագչամ պիւեիւք պիր սուֆ-
րա չէքիմիշ իտի. թաամտա, իքի թանէ գըզարտըլմըշ կէօ-
կէրչին կէթ իրիվիջ պուլունտուղունտան, մէրգում, պապա-
սընա իլմինի կէօսլէրմէք նիյեթթիյլէ, պէն պու իքի կէօ-
կէրչինին, իլմի րագգամըն մանթըգը իլէ, իւշ օլտուղունու
սիզէ իսպաթ իտէպիրիւմ, տէտի. վէ պիրտոլ սօնրա, աղըր
պիր թավը ու հարէքէթ իլէ իսպաթա պաշաեուրագ, իշ-
թէ պու պիր, պուտա իքի. ֆագաթ, պիր, իքի տուհա իւշ
իտէր, տէյի իւրվէ իյլէտիքտէ, - բէք իեի, օղլում, մա-
տամ քի իքի կէօկէրչինի իւշ եարմաեա մուվաֆֆագ օլ-
մուշսուն տուր, էօյլէ իսէ, պիրինճիսինի վալիտէն սլաճագ,

իքինծիսինի պէն, վէ իւշիւնճիւսիւնիւ տէ սէն քէնտին եէ-
եէճէքսին տիր, տէտի պապասը .

Պրանսա գրալլարընտան Օն պէշինճի Լուտօլիք, Մէշ
շէհրինտէ խասթալանտը իսէտէ, պիր տիւրլիւ վիրիլէն ի-
լաճլարը իշմէք իսթէմէզ իտի : Նիհաեէթ պիր կիւն, պաշ
հէքիմի, գրալըն տէօշէկինին եանընա կէլիպ, — էմը իտիեօ-
րումսիղէ, պու իլաճը իշէճէքսինիզ, տէյի պաղըրտը ճէսուր
թապիպ, Գրալ, թէհայեիւրտէ գալարագ, — սիզ պանա էմը
մի իտիեօրսունուզ, — տէտիքտէ, — էվլէթ, հաշմէթլու գը-
րալըմ, պէն սիղէ պու կիւն էմը իտէճէկիմ տիր քի, սիզտէ
պիղէ, տահա չօգ վազըթլար էմը իտէսինիզ, տէյի իլավէ
իյլէտի : Պու սէօղլէր գրալա չօգ թէէսսիր իթտիկինտէն,
արթըգ վիրտիքլէրի իլաճլարը իշտի :

Պօշ-պօղազըն պիրի, մուխաթիպինի եօրմուշ օլտուղու-
նու տէրք իտէրէք, — զալիպա, պէն սիղի պիրազ եօրտում, —
տէտի, մուխաթիպիտէ, — խայր, սիզ տէվամ իտէպիլիրսի-
նիզ, զիրա պէն զաթէն սիղի տիյնէմէեօրտում քի, — տէտի :

Իզտիվաճ օլունտուգ տան սօնրա, աթիտէքի ատէմէր
չօգ տէֆա գարըլարընա պաղը շէյլէր սէօլլէրլէր քի, պուն-
լար հէր նէ գատար թօհաֆ իսէլէրտէ, շայեանը տիզգաթ-
տա տըրլար, զիրա, սանաթլարըն, ինսանլարա, նէ գատար
թէէսիրլէրի օլտուղունու կէօսթէրիւր Պիր տիբլօմաթ էվլէն-
տիկինտէ, էպէտի պիր ահա վիճուտէ կէթիւրէլիմ, տէր,
գարըսընա Ասկէր, գալպիմտէ սավմազ պիր եարա աշտըն
հէքիմ, եալընըզ սէն խասթա օլան գալպիմէ շիֆա վիրէպի-
լիրսին Պաղչէպան, սէնին աղղընտան չըգան հէր պիր սէօզ,
էօմրիւն եօլունու չիչէք իլէ տօլտուրուր Տիվարճը, գուլի-
պէմիզի կէլ պէրապէր գուրալըմս Կէմիճի, հաեաթըն պօ-
րալարընա գարշը անճագ սէնտէ պիր լիման պուլապիլիրիմ,
ձայթօնճու, պէնի տիյնէր իսէն, տիզկինլէր հէր տայիմ սէ-

նին էլինտէ օլաճագ : Էթմէքճի , սիւրուր վէ իհթիեաճտա
էթմէկիմէ հիսսէտար օլմագ Խթէրմիսին , ճէվահիրճի , Իթ-
թիֆագըմըղ ալթուռ զէնճիրէ պէնդէմէլի տիր , Ալիմ , պըրագ
պէնի թէքմիլ գալպինի արալթըրաեըմ , վէ թէքմիլ պալս-
թըմըտա կէօղէրինտէ օգուեաեըմ : Աշճը , հաեալթըմըն գա-
տէհինի լէպալէպ տօլտուրուեօրսուն : Սանէմճի , էկէր գալ-
պին մէրմէրտէն տէկիլ իսէ , քէնտի քիսվէթիմի օնտա իս-
քեան իթտիր :

Գարընըն պիրի , քէնտի թապիպինին , քէնտի օտասընա
կիրաիկինի կէօրէրէք , -Տօգթօր էֆէնտի , արթըգ սըթմա-
տան խէլաս օլտուրմ - , տէտիքտէ , -պէն սիզին սէօլլէմէնիզ-
տէն էվլէլֆէհմ իթտի իտիմ , -տէտի թապիպ - Նասըլան-
լատընըղ , -տէլի սօրսու գարը , -Նասըլ անլամաեաճաղըմ , -
տէյի ճէվապ վիրտի թապիպ , լէէհլիքէլի կիւնլէրինիղտէ , սիզ
պէնի , « ապէնիմ աղիզ վէ գըյմէթլի Տօգթօր էֆէնտիմ » տի-
եէրէք գարըլարըտընըղ , սօնրա պիրագ իեի օլտուգտա ,
եալընըղ տօգթօր էֆէնտի տիմէկէ պաշլատընըղ , Նասըլ քի
շիմտի տալի , եալընըղ տօգթօր էֆէնտի տէհիպ իթթիֆա
իտիեօրսունուղ :

Հէգարիֆէնտ թալէպէնին պիրի , պիր կիւն պիր լօգանթա-
տա թաամ իթտիքտէն սօնրա , գալզըպ լօգանթաճըեա տօղ-
րու իլէրուլէեէրէք , « հէր կիւն , պէն պօրճոււմու բարա իլէ
էօտէեօր իտիմ , պիր կիւնտէ թիւրքի իլէ էօտէեէճէկիմտիր ,
իմտի , կէլ սանա պիր իքի թիւրքիւ չաղըրաեըմ , վէ գան-
ղիսինի սանա պէկէնտիրի իսէմ , հիսապը սիլիպ հազգլա-
շալըմ - » տէտի , վէ լօգանթաճընըն ճէվապլնա պէքլէմէ-
եէրէք թիւրքիւ չաղըրմաեա պաշլատը :

Փագաթ , չօճուգ նէ գատար թիւրքիւլէր չաղըրտը իսէ ,
հիշ պիրիսինի պիր տի ըլիւ լօգանթաճըեա պէկէնտիրէմէ-
տիկինի կէօրէրէք , « Նիհայէթ քիսէսինի չըգարըպ բարա-
եը վիրմէղտէն գ ուրթուլամաեաճաղընա » տայիր պիր թիւր-
քիւ տիր գօյ վերտիւ Լօգանթաճը պուռտան հօշուտ օլտ-

րագ, « - Թամամ, իշթէ կէօրտիւն միւ, պէն պէօյլէ թիւր-
քիւէրի պէկէնիրիմ - » տէտիքտէ, հէզարիֆէնտ թալէպէտէ
եինէ քիսէսինի ճէպինէ գօյտու, վէ « - մատամ քի սէն պէ-
կէնտին, պէնտէ արթըգ բարաեը վիրմէմ - » տէեիպ, չըգ-
տը կիթտի :

Քէօյլիւնիւն պիրի, չօգ տէֆա չօճուղունու էվլէնտիրմէ-
կէ գալգըտը իսէ տէ, չօճուգ ասլա աղըր պօեուլտուրու-
ղա կիրմէկի իսթէմէտի : Նիհայէթ պիր կիւն, ա՛ պուտա-
լա, նի՞չին գօրգուեօրսուն պու գատար էվլէնմէքտէն, պէն
վագթինտէ նա՛սըլ էվլէնտիմ, տէտիքտէ, չօճուգտա, - « սէն
էվլէնմիշսին էմմա, պէնիմ անամը արմըշսըն տըր, լաքին պէն
չիմտի եապանճը պիր գարըյլա նա՛սըլ էվլէնէեիմ - » ճէվա-
պընը վիրտի :

Հօճա. - Նի՞չին Հայր Մերտէ, Ալլահտան հէր կիւնքի էթ-
մէկիմիզի տիլէեօրուղտա, պիր այլըգ, եախօտ պիր եըլլըգ
նաֆագամըղը իսթէմէեօրուգ :

Շակիրտ. - Պիր այլըգ եախօտ պիր եըլլըգ տիլէմէեօ-
րուգ, չիւնքի, էկէր օ գատար ուղուն պիր միւտտէթ իչին
իսթէր իսէք, էթմէկիմիզ հէմ գուրուր, վէ հէմտէ քիւֆ-
լէնիր :

Հ Ի Ք Ե Ա Ե Ա Թ

Իթալեանըն մէշհուր ատէմլէրինտէն պիրիտէ, Միքէլ
Անճէլօ տուր : Պու առէմ, հէմ գալֆա, հէմ րէսսամ, վէ
հէմտէ սանէմճի իտի : Յագաթ, նասըլ քի տիւնեա գու-
րուլալտան պէրու, պէօյլէ ատէմլէրի պաղը խասիսլէր չէ-
քէմէզլէր իտի, էօյլէտէ Միքէլ Անճէլօնուն հէմասըրլարընըն
բէք չօղու, Օնա տիւլմէն օլտուլար իտի : Պու չէյտէն Մի-

քէլ Անճէլօ մէյեռու օլմաերայ, պիւլաքիս, կիւզէլ պիր թէտ-
պիր տիւշիւնտիւ . քէնտի տիւշմէնլէրինի իթապ վէ իգապ
իթմէք իւզրէ, միւլէի միւթէգատիմէնին սանէմճիլէրի միսիլ-
լու, նատիր իւլ էմսալ պիր սանէմ օյտու, վէ պու սանէմին ալ-
թընատա, կէօրիւնմէզ պիր սուրէթտէ, քէնտի իսմինի եազար,
վէ խարապ պիր պինանըն թէմէլլէրի եանընա կէօմտիւ . Պիր
ազ վագըլթտան սօնրա, իշպու պինա ֆիրուխթ օլունուպ,
վէ ճէտիտ միւթասարըրֆը իսէ, պէօյլէ խարապ պիր էվտէ
սաքին օլմաեաճաղընը կէօրէրէք, երգտըրմաեա գարար
վիրտի : Պինանըն թէմէլլէրի գաղըլըր ի.քէն, նակէհան, օլ
սանաթըլ սանէմ մէյտանէ չըգըպ, թէքմիլ Բօմաեր վէ պիւ-
ճիւմլէ ըհսսամլարը հայրաթտէ պըրագտը, Օլ վագըլթ, ըհս-
սամլար պէյնինտէ միւճատէլլէր թէքէվվիւն իտիպ, իշ-
պու սանէմին էսկիլիկի, պաղըլար թարաֆընտան 1000 սէ-
նէեքէ, վէ պաղըլար թարաֆընտան տախի 1500-2000 սէնէեք
իպլաղ օլունուր իտի : Պու միւճատէլլէրէ նէթիճէ վիրիմէք
իւզրէ, նիհաեթ Բօմանըն իշինտէ պուլունան պիւ ճիւմլէ
ըհսսամլար, Մի.քէլ Անճէլօ տախի տախիլ պուլունտուղու
հալտէ, պիր եէրէ թօբլանտըլար : Հէր պիրի քէնտի էֆ-
քեարընը պէեան իթտիքտէն սօնրա, միւթթէֆիգան շէօյլէ
գարար վիրտիլէր . եանի, «պու սանէմ, աւըրլարտան պէրու
էսկի պիր սանէմ օլտուգտան մաատա, իւզէրինտէքի իշ
տախի, տիւնեանըն էն պիրինճի վէ նատիր իւլ էմսալ իշլէ-
րինտէն տիր : »

Պու արատա, Մի.քէլ Անճէլօ հէման աեաղա գալգարագ,
սանէմին ալթընը շէվիրտի, վէ խէֆի եազըլար իլէ եազըլան
իսմինի իրաեէ իլլէտի : Իշթէ տիւշմէնլէրինտէն ալտըլը ին-
թիգամտա պունտան իպարէթ օլտու :

Չին իմէրաթօրլարընտան պիրիսի, պիր կիւն, քէնտի
գարըլարը իլէ պէրապէր հայվանաթխանէսինի սէյր ու թէ-
մաշա իթմէկէ չըգմըշ իտի : Աեընըն պիրի, հէր նասըլսա տէ-

միր բարձագլուխը կէվէթմիշ օլտուղունտան , հէման-
տէմ տէվիրիպ իմբէրաթօրա օղուռ իլէրէմէկէ պաշլատը ,
Պու տէհչէթլի հայվանտան , թէքմիլ գարըլար գօրգուպ
ֆիրար իթտիլէր իսէ տէ , եալընը պիրի , իմբէրաթօր իլէ
աեընըն արասընա քէնտինի աթտը , Աեը տուրուպ մէլուն
մէլուն պագտըգտան սօնրա , թէքըարէն քէնտի եէրինէ
տէօնտիւ : իմբէրաթօր իշպաւ գարընըն ճէսարէթինէ թէ-
աճհիւպ իտէրէք , էօմրիւնիւ պէօլլէ պիր թէհիլքէեէ նի-
չին իլգա իյլէտիկինի անէ սիւալ իյլէտի : Գարը « պէնիմ
էօմրիւմ , սէնին էօմրիւն կիպի թէպաալարընըգա գըյմէթլի
վէ էլգէմ օլմատըլընտան , հաեաթըմը , սէնին ուղրունա
ֆէտա իյլէմէրլիկի թէրճիհ իյլէտիմ » տէտի :

Պիւյիւք Բէթրօ , Նէրվանըն զապթ օլունտուղու կիւն ,
աչըգ գըլըճ էլինտէ , ասկէրլէրինէ գարըն գօշարագ , եաղ-
մա իթմէեիպ , վէ էրքէքլէրի , վէ գարըլարը , վէ սապի սիւպ-
եանլարը գըլըճտան կէչիրմէեճէքլէրինի շէտիտէն թէն-
պիհ իյլէտի Մէրգում , քէնտինին պու էմրինէ իքի նէֆէրին
իթաաթ իթմէտիքլէրինի կէօրտիւկիւնտէն , իքիսինի տալսի
գըլըճը իլէ էօլտիւրտիւ : Ճիւզիճէ սօնրա , մէզքիւր զապթ
օլունտան մահէլլին հիւքիւմէթ գօնաղընա ինտի , վէ գանլը
գըլըճընը պիր մասա իւգէրինէ վաղ իլէ , գօ'ըգմաեընը , է'յ
էհալի , գըլըճըմ սիզին գանընըղա պօեանմը տէկիլ տիր ,
սիզի էօլիւմտէն խէլաս իթմէք իչին , անը քէնտի ասկէրիմ
պէօրիւնէ սաբլամըլմ տըր , տիեէրէք , գարընսընտաքի
տիթրէմէքտէ պուլունտան էհալիեէ ճէսարէթ վիրտի :

Պիր գըալըն խատէմէլէրինտէն պիրի , էօլիւմ տէրէճէ-
սինտէ խասթալանմը օլտուղունտան , գըալը միւշարիլէյհ
հէր նասըլսա մէրգումուն տէօշէկի եանընա կիտիպ , նէ' իս-
թէրսին , տիլէ պէնտէն , տէտի . խատէմէ , աման , գըրա-
լըմ էֆէնտիմ , գուլունուգա պիր չարեէք տահա եաշա-

մագլըգ գուտրէթինի իհսան պուեուրունուզ, տէտիքտէ, գրալտախի, ճնէ գատար զէնկինլիք, վէ նէ գատար մալ իսթէր իսէն վիրէպիլիւրիմ էմմա, օլ տիլէտիկին վագըթը, եալընըզ պէշ տագըգա պիլէ օլսա, եինէ գուտրէթիմին ֆէվգինտէ պիր շէյ տիր տէտիքտէ, քէյֆսիլտախի, «Օլ հալտէ, եաղըգ քի, պէնտէնիզ սիզէ, 30 սէնէ խըտմէթ իթմիշիմ տիր, էկէրշի 30 սէնէ Ալլահըմա խըտմէթ իթմիշ օլսա իտիմ, պիր չարեէք տէկիլ, պէլքի սաաթլարճա տալի պանա էօմիւր իհսան իտէր իտի» - տիեէրէք սէրթ պիր չէհրէ իլէ եիւզիւնիւ գըալտէն չէվիրի վիրտի :

—

Պիւեիւք Յրէտէրիգէ զայիֆիլիք վէ իսթիեարլըգ չէօք տիւկիւնտէն, չօգ տէֆա ատէթինտէն զիեատէ ուլգու ուեուր իտի . պու ֆէնա խույտան խէլաս օլմագլըգ իշին, պիր կիւն խատէմէլէրինտէն պիրինի չաղըրըպ, պէնի մուայեէն պուլընան սաաթտան զիեատէ ուեումագլըղա պըրագմա, վէ գալըմազ իսէմ, զօր իլէ գալտըր, տէյի թէնպիհ իյլէտի : Պիր սապահ, միւշարիլէյհ պիրագ թաթլը թաթլը ուլգուեա տալմըշ օլտուղու հալտէ, խատէմէսի գարեօլասը եանընա կիսէրէք, ուեանտըրմաեա պաշլատը, Յրէտէրիգ պիրագ տահա պըրագ պէնի ուեուեաեըմ, զիրա չօք եօրղոււում տէտիքտէ, խատէմէտէ, «սիզ պանա սաաթ էտէ գալտըրմագլըղը էմը իթտինիզ» տէտի : Գրալ տալի թէքըարէն, բէք ալէա, լաքին, հիշ օլմագ իսէ, պիր չարեէք տահա պըրագ պէնի ուեուեաեըմ, տէտի իսէտէ, խատէմէտէ տիյնէմէեիպ, խա'յր, խա'յր, էֆէնտիմ, վիրտիկինիզ էմրի իճրա իտէճէկիմտիր, տիեէրէք իսրար իյլէտի : Յըրէտէրիգ օլ վագըթ խատէմէնին քէնտինի ըահաթ պըրագմաեաճաղընը անլատըղընտան, տէօշէկինտէն սըչրաեըպ գալըգարագ, վէ, աֆէրին, էկէր պէնի պիրագ տահա ուեումաեա պըրագսա իտին, պէլքի պաշգա տիւրլիւ պիր միւքեաֆաթա նայիլ օլըր իտին տիեէրէք, մէրգ ումուն չու

հալ ու հարեքէթինի թահսին թարղընտա ումուղլարընը
օգշատը :

Մէշհուր ֆէյլէսօֆլարտան էֆլաթօն , պիր տէֆա եէ -
սիրին պիրինէ գարշը հիտտէթլէնմիշ օլտուղունտան , անը
քէնտի էլիյէ տէօյմէք իւզրէ , մէրգուժա , արգասընտաքի
էլպիսէեի չըգարըպտա կէլմէսինի էմր իյլէտի : Էսիր տէր-
հալ էֆէնտիսինին էմրինի իճրա պիրլէ , ումուղլարը չըպ-
լադ օլարադ էֆլաթօնուն նէզտինէ կէլտիքտէ , էֆլաթօն-
տա էլինի հավաեա տօղրու գալտըրըպ վուրաճաղը զէման ,
քէնտինին իշպու թավր ու հարեքէթինին , հիտտէթտէն իլէ-
րու կէլմիշ օլտուղունու հիսս իթտի , վէ էսիրի տէօկէճէք
եէրտէ , օլ գալտըրտըղը էլինի հավատա թուլթուպ տուր-
մագտա իտի : Պու արատա տօսլարընտան պիրի կէլէրէք
էֆլաթօնա , նէ՞ եաբտըղընը սիւալ իյլէտիքտէ , « զազապա
կէլմիշ օլան պիր ատէմին ճէզասընը վիրիեօրում » տէտի :

Ձին իմբէրաթօրլարընտան պիրի , պիր կիւն ավտա օ-
լուպ , վէ քէնտի մայեթինտէն պուլունանլարտան այրըլմը
օլտուղունտան , եալընըզճա կիտէր իքէն , աղլամագտա օլան
իխթիեար պիր ատէմէ թէսատիւֆ իյլէտի : Մէրգում իխ-
թիեարըն տէօքտիւկիւ կէօզ եաշլարը իմբէրաթօրուն գալ-
պինէ աշուրի մէրթէպէ թէէսսիր իյլէտիկինտէն , մէրգու-
ժա տօղրու կիտէրէք , « իխթիեար , նի՞չին աղլաեօրսուն » տէ-
յի սիւալ իյլէտի , « ա՛հ , եա՛ էֆէնտի , նասըլ աղլամաեա-
երմ քի , քիւլիւճէք պիր խանէմ վար իտի , անըտա Ձին
իմբէրաթօրունուն խատէմէլէրինտէն պիրի , իմբէրաթօրուն
սէրաեընա իլհագ իթմէքլիք պէհանէսիյէ ճէպրէն զապթ
իյլէտիքտէն պաշգա , շու իխթիեարըղըմոա պանա պիր
եարտըմճը օլաճագ օլան պիր չօճուղումաւ տախի օճաղըմ-
տան աեըրարագ , քէնտինէ էսիր իյլէտի » տէտի : իմբէրա-
թօր մէրգումա , « կէլ պէնիմ իլէ պէրապէր տէ , օլ ատէմի

պանա կէօթեր , պէն սանա իմոտ իտէ պիլիբիմ » տէեին-
ճէ , իխթիեար . - « սէն նա՛սըլ եարտըմ իտէպիլիբսին , օ պիր
Ձին իմբէրաթօրունուն մայեթիինտէ տիր , վէ պիզիմ իսէ
անըն հուզուրունա չըգմագլըղմըղ ապա սիւմքին տէկիլ-
տիր , էօմրիւմիդի թէհլիքէեէ գօյմագլըգ տըր , սէն տահա
կէնճ պիր ատէմսին , վէ անը շիմտիեէ գատաբ , պէնիմ կի-
պի կէօրմէմիշ վէ թանըմամըշ օլմալըսըն տըր , քեա՛շքի , հիշ
պիր վագլթտա թանըմանեա իտին » տէտիքտէ , իմբէրա-
թօր . - « էլէմ իւզրէ օլմա , է՛յ իխթիեար , պէն սէնին ի-
չին հէր թէհլիքէեի կէօղէ ալմագլըղա հազըրըմ , իմտի ,
կէլ սէն պէնիմ իլէ պէրապէր , պէլքի պէն սէնի գուրթա-
րապիլիբիմ » տէտիքտէն պաշգա , տահա պիր չօգ շէյլէրտէ
սէօյլէեերէք մէրգուճա թէսէլլի վիրտիկինտէն , արթըգ իխ-
թիեարտա , պու կէնճ ատէմին թէքլիֆ վէ իպրամընա գար-
շը կէլմէեերէք , պիրլիքտէ եօլա րէվան օլտու : Նիհայէթ
մաթլուպ օլունան խանէեէ վասըլ օլտուգլարընտա , իմբէ-
րաթօր , մէրգուճ գուլուճ իտէն ատէմինի պուլտուրթտու ,
վէ իխթիեարա քէնտինի թանըթմագ իչին , էլպիսէսինին
ալթընտաքի ալէամէթլէրինի իրաեէ իյլէտիքտէն սօնրա ,
օլ զալըմ առէմէտէ քէք շիտտէթլի պիր սուրէթտէ իթապ
իյլէտի :

Պատէհու իմբէրաթօր , պու գատաբըլա աախի իքթի-
ֆա իթմէք իսթէմէտիկինտէն , իխթիեարըն չօճուղունու-
տա խէլաա իթտիրտի , վէ օլ խալին խատէմէսինին գաֆա-
սընը քէտտիրէրէք , իխթիեարըտա անըն եէրինէ կէչիրտիք-
տէն պաշգա , իլավէթէն տախի նասիհաթ օլարագ , մէրգու-
ճա , « նասըլ քի սէն պու գաթլ իտիլէն խատէմէսին հագ-
գանիյեթթսիզլիկինտէն իսթիֆատէ իյլէտին , տիգգաթ իթ-
մէլիսին քի , պիր կիւն սէնտէ հագգալըղըգ իտիպտէ , քէն-
տի հագգանիյեթթսիզլիկինտէն պաշգալարընա իսթիֆատէ
իթտիրմէեէսին » տէտի :

Պօնաբարթ հիշ պիր վագըթտա եօրուլմազ պիլմէզ իտի:
Պիր կիճէ, թէ քմիլ նօդթալարը կէզտիկի վագըթտա, ասա-
քիրտէն պիրինին ուեուլմուշ օլտուղունու կէօրտիւ, վէ մէր-
գուլմու ուեանտըրմազտան, եավաշճաճըզ, էլինտէքի թիւ-
ֆէնկինի ալարազ, օրատա տուրուպ պէքլէտի: Պիրազ սօն-
րա, ասկէր ուեանարազ, քէնյոի ժէնէրալընըն թիւֆէնկի-
նի արլպտա եանընտա տուրմազտա օլտուղունու կէօրիւն-
ճէ, «աման եա Բէպպիմ, իշիմ պիթտի...» տէյի տիւ-
շարը տէհշէթ օլարազ պաղըրմաեա պաշլատը: Օլ վագըթ
Պօնաբարթ մէրգուլմա, «գալպինի թէսկին իլէ, տօսթում,
էօլլէ բէք աղըր եօրղունլուգլարտան սօնրա, սէնին կիպի
պիր պէհատըր ասկէր ուեուլեապիլիր, ֆադաթ, սայլք տէ-
ֆատա, վագթինի ինթիխապ իյլէ» տէտի:

Գօնթուն պիրի, ալիմ պիր հէքիմին էօլիւմ տէօշէկի-
նին եանընա կիտէրէք, «սիզին կիպի, վիճուլմին հէր պիր
թարաֆընը թանըեան պիր թապիպ, հէր նէվի խասթալը-
ղա շիֆա պուլմալը տըր» տէտիքտէ, հէքիմ տախի «պի-
զիմ սանաթըմըզ, կիճէլէրի կէզէն պէքճիլէրէ պէնզէր քի,
հէր նէ գատար, պիր մէմլէքէթին հէր պիր սօգաղընը ի-
եիճէ թանըրլար իսէտէ, էվլէրին իլինտէ նէ վուգուլ պուլ-
տուղունու, անճազ քէշֆ իտէպիլիրլէր» տէտի:

Եունան ֆէյլէսօֆլարընտան Սօգրաթըն տօսթլարը,
«սէնին իշին, պիրիսի ֆէնա շէյլէր նազլ ու պէեան իտի-
եօր» տէտիքլէրինտէ, Սօգրաթ տախի, «նիշին թէաճճիւպ
իտիեօրսուլուզ, օլ տէտիկինիլ ատէմ, զաթէն իեի շէյլէր
սէօլլէմէ քիկի էօյրէնմէմիշ տիր» ճէվապընը վիրտի:

Ս Թ Ա Թ Ի Ս Թ Ի Գ

Ձէնտ սէնէ էվլէլ, ինսանլարըն սանաթլարընա կէօրէ,
իրէպիլտիքլէրի եաշլար իշին իճրա իտիլէն սթաթիսթիգ:

Բուհանիւթրտէն	100տէ	անճադ	42սի	70	եաշընա	վարըր
2իֆթի ճիւթրտէն	»	»	40ը	70	»	»
Թիւճճարլարտան	»	»	33իւ	70	»	»
Ասկէրլէրտէն	»	»	32սի	70	»	»
Եազըճըլարտան	»	»	32սի	70	»	»
Ավոգաթլարտան	»	»	29ը	70	»	»
Արթիսթլէրտէն	»	»	28ի	70	«	»
Հոճալարտան	»	»	27սի	70	»	»
Հէքիմլէրտէն	»	»	24ի	70	»	»

Տիւնեա իւղէրինտէ 1883 սէնէսինէ տէկին 442,199 միւրապա քիլոմէթրօեա իպլաղ օլունան շըմէնտըֆէր եօլարը, պէշ գըթահա, աթիւղգիք սուրէթտէ թագսիմ օլունմուշ տուր, չէօյլէ քի, 182,913 քիլոմէթրօ էւլրօրատա, 224,454 Ամէրիգատա, 186,32 Ասիատա, 5,666 Աֆրիգատա, վէ 10,534 Ավսթրալիատա :

Ձանն օլունտուղունա կէօրէ, տիւնեանըն էն պիւեիւք Աւետարանը, Մօսքուա չէհրինին ուլու քիլիսէսինտէ պուլունմագտա տըր. պու Աւետարան, պիւեիւք Բէթրօնուն վալիտէսի Նաթալիա թարաֆընտան իհտա օլունմուշտուր: Աղըրլըղը 80 քիւ կէլիպ, վէ քիլիսէտէ օգունտուղու վագըթտա, իքի նէֆէր գուվվէթլի ատէմլէր թուլթմագտա տըրլար: Մէղքիւր Աւետարանըն գապը ալթունլար իլէ վէ էլմասլար իլէ միւզէյեէն օլտուղունտան, պունլարըն գըյմէթիտէ 12,000,000 ըուպլի թախմին օլունմագտա տըր:

Ինսան իլէ պազը հայվանաթըն էօմիւրլէրի հագգընտա իտիլէն սթաթիսթիգ:

Ինսան 20 եաշընտա, պարկիր 5 եաշընտա, տէվէ 8 եաշընտա, արսլան իլէ քէօրէք 4էր եաշընտա սիննի պիւլուղա վասըլ օլտուղլարը կիպի, ալէսսէվիյեէ էն զիեատէ էօ-

միւր կէշիբիտիկի վազըթ, ինսան 5 տէֆա 20, եանի 100
եաշընտա, վէ պարկիր 5 տէֆա 4, եանի 25 եաշընտա, վէ
տէվէ 5 տէֆա 8, եանի 40 եաշընտա, վէ արսլան 5 տէֆա
4, եանի 20 եաշընտա, վէ քէօրէք տախի 5 տէֆա 4, եա-
նի քէզալիք 20 եաշընտա բէնշէյի 5 ճէլէ տիւշէրլէր :

Պագը պիւեիւք իպատէթխանէլէրին իսթիեայ իտէպի-
լէճէքլէրի նուֆուսուն ատէսի :

Բոմատաքի Սուրբ Պետրոս քիլիսէսի 44 090, վէ Միլան
շէհրինին ուլու քիլիսէսի 37 000, վէ Բոմատաքի Սուրբ
Պօղոս քիլիսէսի 32 000, վէ Դօլօնիա շէհրինին ուլու քի-
լիսէսի 30 000, վէ Իսթանպօլտաքի Աեա-Սօֆիա ճամիի շէ-
րիֆի 28 000, վէ Բար' սուքի Նօթր-Տամր յի իսէսի 21 000,
վէ Բ' Ղա շէհրինաէքի ուլու յիլիսէ 12 000, վէ Ն' Է-Եօրգ-
շէհրի ուլու յիլիսէսի 13 000, վէ Վիլենանըն ուլու յիլիսէսի
12 020, վէ Վէնէտիկին Սուրբ Մարկոս քիլիսէսի 7 000 :

Պրանսանըն 1793 սէնէսիիսթիլուլնտա, եալընըլ իշ-
մազ զարֆընտա 94 367 քիշինին պաշլուրը քէսիլմիշ տիր :

1884 սէնէսինտէ իճրա իտիլին թահզըզաթտան, Պէհ-
րինկ կէշիտինին սուլարընըն, տէնիզլէրին էն տէրին մահէլլի
օլտու զու անլաշըլմըլ տըր : Զիքր օլունան տէրինլիք 28 000
զատէմէ գարիպ տիր :

Պու կիւնքի կիւն, մէշհուր Վաշինկթօն նամընա պուլու-
նան եատիկեար պինանըն, տիւնեա իւզլէրինաէ էն եիւքսէք
օլտուլու անլաշըլմագտա տըր, չիւնքի, Մըրըրըն պիւեիւք
հէրէմի 154 մէթրօեա, վէ Ոթրաղպուրկ շէհրինին ուլու քի-
լիսէսինին զուլէսի 150 մէթրօեա իրաիքլէրի հալտէ, Վա-
շինկթօնուն ետտիկեարը իսէ, 178 մէթրօեա վաորլ օլմուշ
տուր :

Պիր սէնէ զարֆընտա, ալէսսէ վիյե 1 000 նէֆէր Ինկի-
լիզէ 880, վէ 1000 Ֆրանսըղա 682 վէ 1000 Նէմէհէ 338,
վէ 1000 Բուսա 114 թէլէկրաֆ վիրսուտ իթմէքսէ տիր :

Ինկիլթլըրտա 27,000 , վէ Ումանետա 23 000 , վէ
Միւնիքթլէայի-Ամէրիգատա 3 000 , վէ Ֆրանստա 3 000,
վէ Ավսթրիատա 2 095 , վէ Պէլճիգատա 1,250 պիրսիսա-
նէ վար տըր :

1459 սէնէսինտէ թապ ու նէշր օլունան Լաթինճէ սիւր
Սադմոսարան 129 000 ֆրանգա սաթըլտըղը կիպի , մու-
տիլսէրէն վէ ֆաթ իտէն Կօրտօն բաշանըն թուլթուղու պիր
ժուրնալ տախի , 130 000 ֆրանգա սաթըլմըշ տըր :

Տիւնետա թէքէլիւմ օլունան լիսանլար 400 միլիօն
նուֆուս 2ին լիսանընը , վէ 20 միլիօն Բէրու լիսանընը , վէ
100 միլիօն Ինկիլիզ լիսանընը , վէ 100 միլիօն Բուս լիսա-
նընը , վէ 60 միլիօն Ալաման լիսանընը , վէ 48 միլիօն Իս-
րանեօլ լիսանընը , վէ 46 միլիօն Ֆրանսըղ լիսանընը թէ-
քէլիւմ իտէրլէր : Պունուն իլէ պէրապէր , տիւնետան հէր
թարաֆընտա Ինկիլիզ վէ Ֆրանսըղ լիսանլարընը ազ չօգ
թէքէլիւմ իտէր ատամլար պուլունտուղու տախի ալի-
քետը տըր :

Ինկիլիզ թապիպլէրինտէն Տօգթօր Վիլսօնուն վիրաիկի
պիր ճէտվէլտէ , ինսանըն պաշընտա , օրթա պիր հիսապ
իւղրէ , 127 920 սաշ պուլունմագտա տըր :

Սաաթատ 100 քիլոմէթրօ մէսաֆէ գաթթ իտէն պիր
շրմէնտըֆէր , 17 կիւնտէ քիւրբէյի արղըն էթրաֆընը չէ-
վիրէպիլիր :

Պիր սաւիյիէտէ 500 մէթրօ մէսաֆէ գաթթ իտէն պիր

Թօք կիւրլէսի, 21 կիւնտէ քիւրրէյի արղըն էթրաֆընը չէ-
վիրէպիլիր :

Պիր սանիեէտէ 14 մէթրօ մէսաֆէ գաթթ իտէն պիր
պարկիր , 33 կիւնտէ քիւրրէյի արղըն էթրաֆընը չէվի-
րէպիլիր :

Պիր սանիյեէտէ 8 մէթրօ մէսաֆէ գաթթ իտէն պիր ա-
տէմ , 59 կիւնտէ քիւրրէյի արղըն էթրաֆընը չէվիրէպիլիր :

Ինսան հէր պիր նէֆէս ալըշընտա , ագ ճիկէրինէ եա-
րըմ լիթրա հաւա կիրէր : Վէ մատամ քի պիզ , հէր պիր
տաղըգատա 18 տէֆա գատար հաւա ալըրըզ , պէյլէլիքլէ
տիմէք օլուեօր քի , սաաթտա 540 լիթրա , վէ 24 սաաթ-
տա 13,000 լիթրաեա եաղըն հաւա ալըպ վիրմէքտէեիզ :

Տիւնեա իւզէրինտէ 100 միլեօն գահվէեէ , 300 միլեօն
խաշիշէ (հաշհաշ) 400 միլեօն տֆիեօնա , 500 միլեօն չա-
եա , վէ 600 միլեօն տլգօօլա (քէսկին բուհլարա) , վէ 900
միլեօն թիւթիւնէ միւպթէլա օլան ատէմլէր վար տըր , Թիւ-
թիւնիւն 275 միլեօն քիլօկրամա գատար սարֆ օլունտու-
ղու Թախմին օլունմագտա ալըր :

Ի Ն Ճ Ի Ի Ա Ձ Ի Ն Է Ս Ի

1. Ձէնկինլէր , ագըլըլըզը էօյրէնմէք իշին զօրլուգ կէօր-
տիւքլէրի կիպի , ագըլըլար տալսի զէնկինլէրին Թարիգինաէ
բէք չօգ մէվանիեէ թէսատիւֆ իտէրլէր :

2. Ինսանլարըն հէր աայիմ , չօգ պիւեիւք վէ ուլու թէ-
սապվուրլարը վար իսէտէ , թէսապվուրլարընա գըեասէն
բէքտէ քիւշիւք իճրաաթ վէ ամէլիեաթտա պուլունուրլար :

3. Քիմ քի հէր պիր չ' եէ թէհամիւլ իտէպիլիր իսէ , հէր
պիր իշէտէ ճէսարէթ իտէպիլիր :

4. Էօլիւմիւն հէր կիւն խաթըլմըզա կէլմէօի , պիզէ եա-
շամաեը ունու թտուրլուր :

5. Չօգ տէ՛ֆա հազգըմըդ տա սըհհէթի թէհազգուդ իթ - մէհէն մէտհ ու սէնալարը պիլէ սէվէրիզ :

6. Թէնպէլլէրին հէր վագըթ պիր շէյ եարմաեա հէվէս - լէրի վար տըր :

7. Սահիհ տօսթլուդ , մէզարտանտա էօթէեհէ կիտէր :

8. Վագըթ բարա տըր :

9. Պախթըն նասիհաթա իհթիեաճը եօգ տուր :

10. Իխթիեարը իզղէթլէմէք , կէնճլէրի մէնն իթմէք , ագըլըլարա սիւալ իթմէք , վէ տէլիլէրէտէ սապը իթմէք էլ - ղէմ տիր :

11. Գալպտէն կէլէն պիր սատագա , ալանըտա սէվինտի - րիր վիրէնի տէ :

12. Ֆագբը ազ շէեհ մալիք տիր վէ թամաքեարտա հիչ պիր շէեհ մալիք տէկիլ տիր , չիւնքի բարա անըն օլմաեըպ , օ բարանըն տըր : Նէ գատար ղէնկին էօլմիւշ իսէ , օլ գա - տար ֆուգարա եաշամըշ տըր :

13. Կիւղէլ պիր չէհրէեհէ , իեի պիր գալպ իէրճիհ օլունուր :

14. Բարա , քիմաէեի ղէնկին իտէմէզ :

15. Թալի , վագթը իսթէտիլի կիպի ինսանլարա թէվղի ի - տէր : Էկէր իսթէր իսէ կէնճտէն ալըր վէ իխթիեարա վիրիր :

16. Հէր նէրէտէ , վէ նասըլ օլուր իսէ օլտուն , ինսանլար իչին պիր քէրրէ էօլմէք իգթիզա տըր :

17. Էօլիւմտէն գօրգան , իխթիեարըլը սէվմէզ տիմէք տիր , զիրա , նասըլ քի իխթիեարըլգ , սիննի քէմալէթտէն սօնրա կէլիր , էօլլէտէ , էօլիւմ իխթիեարըլըն արգասըն - տան կիտէր :

18. Հէր կիւն էօլիւեօրուդ , վէ հաեաթըմըդտան հէր կիւն պիրէր բարչա ղայիլ օլուպ կիտիեօր , զիրա , ինսան պիւեիւ - տիւքճէ , էսմիւր գըսսալըեօր :

19. Ձէնկին քէնտի իլլէրինի սիւրաթլէ պիթիւրմէկէ սայ վէ ճահտ իտէր , ֆագաթ , պսչալարըն իչինտէ իսէ , ըէք կէ - նիչ պիր եիւրէք իւղրէ տավրանլըր :

20. Պախթիեար ատամըն, սաաթը վուրմազ :

21. Ի եի թէմէլ իւզէրինէ աթըրմըջ օլան պիր շէօհրէթ :
պիւեիւք սէրվէթէ միւրաճճահ թութուլուր :

22. Բարա ի եի պիր խըզմէթբար , վէ ֆէնաուա պ'իր է-
ֆէնաի տիր :

23. Ինսանլար գալպ բարալար եաբուրգլարը կիպի , բա-
րալար տախի գալպ ինսանլար եաւարլար :

24. Հիւքէմայի միւթէգատիմէտէն թալէս, « քէնտի քէն-
տինի թանը , վէ Սօֆն , « հիչ պիր վագըթ հատտի իթիտա-
լի թէճաւուզ իթմէ , վէ Բրիթագնօ « վագըթա նաղար իյ-
լէ , վէ Դլէօպիւլ , « էն զիեատէ էմէն եօլ , օրթա եօլ տուր » ,
տէ ի տըրուպու էմալ միսիլլու սէօյլէմիչլէր տիր :

25. Հէր ֆէրա , կէրչի սիւրուրու թէագգըպ իտէր , լաքին ,
նէ վէճհլէ անը գաեիմ գըլլպ վէ սապիթ իթմէկի պիւմէզ :

26. Էօլլուտէն խէվֆի իթմէմէկէ քէնտինի հազըրլա , էօ-
լլում ի եի պիր շէ , տէկիլ իսէտէ , պարի հիչ օլմազ իսէ ,
քեաֆֆէյի էզիյեթլէրինտէ խիթամը տըր :

27. Ալիմ , ճահիլի թանըր , զիրա , քէնտիսիտէ պիր վա-
գըթ ճահիլ իտի , ֆագաթ , նատան ալիմի թանըեամազ , չիւն .
քի , քէնտիսի հիչ պիր վագըթա ագըլլըարըն սիւքինէ կիր-
մէմիչ տիր :

28. Հազ գունիյեթ իւզրէ ֆուգարա օլմագըլգ , հիյլէ իլէ
զէնկին եաշամագտան ի եի տիր :

29. Հազ գըզըլգըլա գազանըլան զէնկինիք , չօգ տէֆա
հազ գանիյեթ իւզրէ իտխար օլունանը տախի ալըր կէօ-
թիւրիւր :

30. Իւչ քիչի աթիտէքի շէեին գըյմէթինի պիլիըլէր , իխ-
թիեար , կէնճիլին , վէ խասվա , սըհհէթին , վէ սէրվէթ ու
սամանընը զայ իտէն ատէմտէ , զէնկինիկին վէ պօլլուղուն :

Մ Ի Ի Թ Ե Ն Ե Վ Ի Յ Ե

Ճագօմ, ինսանըն էօմրիւնիւն իհթիմալտէն օլան ուղուն-
լուղունու, չու աթիտէքի սուբէթտէ պուլմուշ տուր, Հէր
պիր ֆէրտին եալընըն մըգտարը, 80տէն թէնդիլ գըլընըպ,
գուսուր գալանընը 2|3 լէ տարպ օլունտուգտա, տահա
գաչ սէնէ իմրարըէվգաթ իտէպիլէճէկի իհթիմալտէն օլա-
րագ պուլունուր, Ֆարգ իտէլիմ քի, 20 եալընտա պիր տէ-
լիգանլը, գաչ սէնէ տահա եաչաեաճաղընը պիզէ սիւալ իտի-
եօր, Էվվէլէմիրտէ 20եի, 80տէն թէնդիլ իտէրիզ, վէ գա-
լան 60ը, 2 իլէ տարպ իթաիքտէ 120 իտէր, վէ պու 120եի
3 իլէ թագսիմ իթտիկիմիզտէ 40 գալաճագ, իշթէ օ կէնճ
չօճուղուն տահա իհթիմալտէն օլան էօմրիւ 40 սէնէ տիր:

Էսկի ասըրլարտա, միւնէճճիմէր վէ հէքիմէր, թագ-
վիմ (Որադոյոյ) թէրթիպ իպէրլէր իտի, Միւնէճճիմէր, եըլ-
տըղլարըն հարէքէթինէ կէօրէ եօրթուլարը խապկը վիր-
տիքտէն մատա, ինսանըն էօմրիւնիւն իւղէրլէնէ, պուլմ-
լը օլուպ օլմաեաճաղընա, տիւլմէնէ թէսատիւֆ իտիպ իթ-
մէկէճէկինէ, վէ վագըթլարըն նէ տիւրլիւ ահվալ քէսպ ի-
տէճէքլէրինէ, վէհասպլ պիլճի մէ իրառ օլունան սիւալլէ-
րէ ճէվապ վիրիլէր իտի:

Պիր չօճուղուն տօղտուղու վագըթ թալիինի անլամագ
իչին, անլէրէ միւրաճաաթ իթմէքլիք քեաֆի իտի, Էլէր,
վէղին «հօկտեմբեր» աեընտա տօղմուշ իտէ, հագըգաթը
վէ նիգամը սէվէճէք, արսլան «օգոստոս» եըլտըղընըն վագ-
թինտէ տօղանլար, գահրաման օլուրլար իտի, քէչի (այծեղ-
ջիւր) «յունվար» վագթինտէ տիւնեաեա կէլէնլէր, պալ-
թա նայիլ օլուրլար իտի, վէլ հատըլ, հէր չօճուղունթալի
եըլտըղլարա պաղը իտի:

1550 սէնէսինտէ, Ֆլաման հէքիմին պիրի, պիր թագ-

վիմ չըգարտը , վէ իշպու թագ վիմտէ , եըյգ անմանըն , վէ գան ալընմանըն , վէ թըրաշ օլմանըն , վէ տահա սայիր շէյ-լէրին կիւնլէրի թայեին օլունմուշ իտի : Պըսման հէքիմին պու թագ վիմ օլ գատար իթիպար պուլտու քի , Պրինկ շէհ-րինին պէլէտիյեհսի , թապիպի միւմաիլէյհ թարաֆընտան կէօթէրիլէն կիւնլէրտէն պաշղա հիշ պիր կիւն , պէրպէր-լէրէ թըրաշ իթմէքիլէ իզին վիրմէղ իտի :

Պաղաթ , պու շէյլէրին էսկի միլլէթլէրտէն ինթիգալ իթմիշ օլտուգլարընը ունութմամալընը նասըլ քի Ռօմալը-լարտու , ինի վէ պէտպաթ կիւնլէր պուլունուր իտի , Պէտ-պաթթ կիւնլէրտէ , հէր շէյ թաթիլ իտիլիր իտի , նէ ճէ-միյեէթլէր թօրլանըր իտի վէ նէ տէ սա լա կէօրիլլուր իտի : Պաղը կիւնլէր տաթի եարը ինի վէ եարը պէտպաթթ աւտ օլունտուգլարընտան , եա էօյլէտէն էվլէլ , վէ եառա էօյ-լէտէն սօնրա սրամ իտիլիր իտի :

Պաղը միլլէթլէր , վէ խուսուսիյլէ Ձինլիլէր բէք չօդ ա-ֆիեօն եուտալար , Շարգ էհալիլլէրնտէ , թիւթիւն իշմէք-լիքտէ , նէ մէրթէպէ արղու վէ զարէթ կէօրիլլմէքտէ ի-սէ , Ձինլիլէր տաթի , աֆիեօն հադղընտու , այնի արղուեու իպրաղ իթմէքտէ տիրլէր . պունլար օգատար աֆիեօն թէ-լէֆ իտիեօլար քի , աֆիեօնու սարֆիյեաթը սէնէտէ 200 միլեօնա իպլաղ օլուեօր :

Աֆիեօնու , ինսանը ույգուեա մէյլ իթտիլմէկէ պիւ-եիւք պիր գուվլէթի օլտուղու կիպի թահրիք իթմէքիլէ տաթի ճէսիմ պիր ճաղիպէսի վար տըր . շէօյլէ քի , պաղը մահէլլէրտէ , ինթիգամալմագլըդ իսթէնիլոյկինտէ , աֆի-եօն եութտուրուրտըր վէ աֆիեօնու եուտան քիմալէր էլ-լէրինէ պիրէր չըպլագ գըլըճ ալարագ . էօլտիւր , էօլտիւր , տէյի նիտա իտէրլէր , վէ գարշըրտընա հէր քիմ քի չը-գար իսէ , վուրուպ էօլտիւրիւրլէր : Պու տաէմէր իշն , միսուս րօլիլլէր պուլունուր , վէ պունլարըն էլլէրինտէ

ուղղան չաթալլար օլտարագ ափիեօն եռտուպտա էօթէքինէ պերիքինէ սարգընթըրդ իտէն ատէմլերի , սօգագլորտա գօվալարլար , վէ օլ չաթալլար իլէ պօնունլարընտան թու-
թուպ եէրէ եաթըրորդլարընտա, հէման եանլարընտաքի
եարտըմըլար եէթիշիպ գօլլորընը պաղլարլար :

Մահքէմէլէր պունլարը չօգ տէֆա էօլիււ ճէզասընա
հիւքմ իթմէկի իթթիեար իթմիշ տիր :

Աֆիեօն պաղէն ճէրահճա իշլէրտէ իսթիմալ օլունուր
խսէտէ , մուճիպ օլտուղու պաղը զարարլարա մէպնի, թա-
պիպլէր թարաֆընտան թէրք օլունմուշ տուր :

Ալէսսէվիյեէ գէնկինլէր վէ պիւեիւքլէր մէրհամէթ սիղ
վէ սօուգ գանլը օլտուգլարըն տան , տօսթուղա թէմայիլ
տէկիլ տիրլէր, Պունլարըն չօղու, կէնհլիքտէ եալթագլըդ-
տան պօղուլուրլար, վէ եօգսուլլուգ հիշ պիւ վսգքթ կէօր-
մէտիրլէրինտէն, ֆադրըլարըն կէօղ եաշըն տան հիշ պիւրշէյ
անլամաղլար : Սանտըգտա քի ալթունլարընտան մաատա ,
բէք աղ քիմսէ իլէ գալվէն վէ ճան ու կէօնիւլտէն տօսթ-
լուգ իտէրլէր : Բարալարը հէր պիւր չէեէ սուհուլէթ վիր-
տիկինտէն, պիւր ինսանըն, տօսթունա իտէճէկիլ եարտըմտա,
նէ տէրէճէ պիւեիւք պիւր լէգգէթ պուլթանտուղունու պիւ-
մէզլէր : Պունլար, քէնտի խէթալարընը էօյրէնմէկէ չուլըշ-
մաղլար իտէտէ , էօթէտէ պիւր ֆադըրընտա պիւր եանլըշընը
կէօրտիւքլէրի անտէ, գահգահա իլէ մէյոտանէ չըգարըլլար :

Ջէնկին գըսմը , քէնտինի բէք եիւքսէք պիւր տէրէճէ .
տէ տիր զանն իտէր : Հէր պիւր չէեէ էմը իթմէկէ , հէր պիւր
չէեի նիգամ թահթընա գօյմաղա եալընըղ քէնտիսինին
միւգթէտիր օլմասը զիւլիմիւնտէ պուլունուր : Հէր պիւր
չէյտէ քէնտինին հազգլը վէ ագըլը չըգմասընը իթթէր .
վէհհալը , քէնտիտէն աշաղը սընըֆտան պուլունան պիւ-
ճիւմլէ ատէմլէրին , քէնտի քիպրինէ , յէյֆինէ , վէ թա-
պիեաթընա խըսմէթ իթմէլէրինի սէվէր :

Պու սընըֆ գէնկինլէրտէն , ուսուլի տայիրէօլնտէ իլիմ

վէ թէրպիյեէ թահսիլ իտէնլէր թէֆրիգ օլունմալը տըր :

Շուէտ գրալը Օն իքինճի Գարօսուն Բօլթափատա թա-
շըտըղը բուպասը իքի պուչուգ միլեօն ղուրուչա եագըն սա-
թըլտը : Ինկիլթէրրանըն էն պիւեիւք ալիմլէրինտէն Նէվ-
թօնուն պիր տիշի , 70 պին ղուրուչա եագըն ֆիրուլթ ի-
տիլտի քի , պու տիշ , պիր եիւզիւք թաշընըն եէրինէ կէ-
շիրիւպ , շիմտիեէ գատար , պիր լըտ ֆամիլեասընտա
պուլունմագտա տըր : Նաբօլէօն Պօնաբաթթըն շաբգասընըն
պիրի , 9,000 ղուրուչա սաթըլտը : Սիր Պրիւլլէտ , Ամիէն
շէհրինտէ սուլհ շէրայիթինի եագմագ իշին իսթիմալ օլու-
նան իքի ատի գալէմէ 50,000 ղուրուչտան զիեատէ բարա
վիրտի : Յրանսանըն պիւեիւք ատէմլէրինտէն Վօլթէրին
պիր պասթօնունա 2,200 , վէ Տէգարթ ֆէյլէսօֆուն գա-
ֆա թասընա 450 , վէ Դանթ ֆէյլէսօֆուն բէրրուգասընա
900 ղուրուչ վիրիւմիշ տիր :

Շիմալի Ամէրիգանըն ասըլ եէրլի էհալիլէրի զանն իտի-
եօրլար քի , կիւնէշ հէր ագչամ տէնիգէ զարգ օլուեօր , վէ
հէր սապահ եէնիտէն չըգաեօր : Պունլար պիզիմ կիպի ,
մէսէլա , 16 եաշընտա պիր չօճուգ տիեէճէք եէրտէ , 5-6
պին կիւնէշլիք պիր չօճուգ տուր տէրլէր :

Սաեըլարըն արասընտա իւշ սաեը , էն պիւեիւք վէ էն
մուգատտէս սաեըլարտան ատտ օլունուր իտի . շէօյլէ քի ,
էսկի միլլէթլէր չօգ շէյլէրինի իւշէ թագսիմ իտէրլէր իտի .
Անլէրին զիւլիմիւնճէ , տիւնեաեա հիւքմ իտէն իւշ իլահ
վար տըր , վէ իլահէ Տիեանանըն իւշ սուրէթի վար իտի ,
վէ Բիւլթօնուն ճէհէննէմտէքի հաքիմլէրի իւշ նէֆէր իտի ,
վէ ճէհէննէմին գաբուսունտա տուրան պիր քէլպին իւշ գա-
ֆասը վար իտի , վէ ինսանըն հաեաթընա հիւքմ իտէնլէր
իւշ իտի : Հինտիսթանըն էսկի քիթապլարընտա իւշ իլահ

միւշահէտէ օլունուր : Էսկի շիմալի Էհալիլէրինին գալին՝
ճէ, ինսանըն Էօմբիւնէ պագանլար իւշ տիւրլէր : Իշ պու
Էօրնէրլէրտէն մնատա, տահա բէք չօգ շէյլէր պուլունուր
քի, պունլարըն ճիւմլէսի տախի սըրրի օլան օլ իւշ սաեր-
նըն իւղէրինէ վաղ օլունմուշ տուր :

Ձիքր իթտիկիմիդ սաեր կիպի եէտի սաեր տախի մու-
գատտէս թուլթուլուր իտի. նասըլ քի հաֆթանըն եէտի
կիւնլէրի, քիւրրէյի արզտա պուլունան եէտի աճաեիպ վէ
թէաճճիւպ օլունաճագ շէյլէր, վէ Եունանիսթանըն եէտի
ալիմլէրի, վէ Ռօմա շէհրինին եէտի թէբլէրի, վէ Բարէ-
լօն գուլէսինին եէտի գալթը, վէ սայիրէ, վէ սայիրէ :

Սիեահ եախօտ սիեահ Էօրթիլիւ պիր թրաբէզանըն
իւսթիւնէ պիր հօրօղ գօնուլուպ, վէ կակասը թրաբէզա-
նըն իւղէրինէ տաեանըլտըղը հալտէ, կակասընտան թէ-
պէշիր իլէ 50-60 սանթիմէթըօ ուղունլուղունտա պիր չիդ կի
շէքիլէճէք օլուր իսէ, հօրօղ սէրպէսթ պըրագըլսա պիլէ,
գաֆասընը պիր գաշ սանիյեթ թրաբէզատան գալտըրամագ :

Ձ Է Հ Ի Ր Լ Է Ր

Հէր գանլի ատէմին, եէեիպ իշտիքտէն սօնրա, պա-
ղըրսագըլընա վէ եախօտ միտէսինէ աղըր աղըր աղըրլար
կէլիր, վէ իսթիֆրա իտէր, վէ քէնտիսինի բէք գուլվէթլի
պիր ույգու պասար, վէ չէնէլէրի քիլիթլէնիր, վէ սինիր չէ-
քիլմէսի հիսս իտէր իսէ, օ ատէմին գէհրլէնմիշ օլմասընա
բէք պիւեիւք Էմարէլէր տիր :

Ձէհրլէր պիր գաշ գըսմա թագսիմ օլունմուշ օլտու-
ղունտան, ինսանա տահա սայիր թէէսսիրլէրի վար տըր,
Մէսէլա, պաղէն իսթիֆրալար գան իլէ պէրապէր օլուպ,
իսհալ, գաընըն կէրիլմէսի, զօր իլէ սօլուգ ալմագ, շէտիտ
պիր հարարէթ, վէ տիթընմէ, վէ սայիր պու կիպի շէյլէր
միւշահէտէ օլունուր :

Հէր հալտէ պիր Թապիպին չաղըլմասը էլզէմ իսէտէ,
օ կէլինճէեէ աէկին, պաղը շատի իլաճլար տախի եարըլա-
պիլիր :

Ֆօսֆօր . — Պու զէհիրի եուտանըն իսթիֆրալարը, սար-
մուսագ գօգուսու կիպի գօգար : Ֆօսֆօրտան զէհիրլէնէ-
նէ իսթիֆրա իթտիրթմէլի, ֆարաղա, պիր լիթրա սուեա
50 կրամ թուզ գօեուպ, թուզլու սու իլէ գուստուրթ-
մալը : իսթիֆրա իթտիրիլտիբտէն սօնրա, պաղը եսւմու-
չաթտըրըճը իլաճլար վիրիլիր իսէտէ, եաղ վիրիլմէզ, զի-
րա եաղ, ֆօսֆօրու հալլ իտէր :

Սլէն օրու . — Սըչան օթու, պաեըլմա, սաեըզլամա, սի-
նիր չէքիլմէլէրինէ, էլ վէ աեադլարտա աղըլլարա սէպէպ
օլուր : Էօլիւմ, պաղը քէրրէ չաբուզ, պաղը տէֆատա պիր
գաչ կիւն սօնրա կէլիր : Չօգ իսթիֆրա իտէնտէն շիֆա իւ-
միտի վար տըր . պինաէն ալէյհ, պու տիւրլիւ զէհիրի եէ-
եէնէ, էն էվլէլ իսթիֆրա իթտիրիլմէլի տիր : Պիրազ սօնրա,
պիր լիտրաեա 3 տէն և կրամա գատար կէօկէրչիլէ թու-
զու գօսուլուպ, իտրար իթտիրիճի պիր իլաճ վիրիլմէլի-տիր
Պատէհու գուվլէթլէնտիրիճի իլաճլար, եանի սըճագ չա-
րապ վէ բունչ կիպի շէյլէր իչիրիլիպ, սըճագ ֆանէլալար,
օլալամա, վէ սայիրէ իլէ գանըն հարէքէթիթաճըթ իթ-
տիրիլմէլի տիր :

Ճէնկեթ եախօտ ծաւգ . — Պագըր գապլար իչինտէ էքչի եա-
խօտ եաղըլ շէյլէր պիրաղ միւտտէթ պուլունտուղու կի-
պի, ժանչ բէյտա օլուր : Ժանգտան զէհիրլէնէնլէրէ, պիր
գաչ եումուրթմանըն պէեաղը, սուտա գարըչտըրարագ ի-
չիրթիլմէլի տիր :

ՊԱԵԸԼՄԱ

Պաեըլան ատէմ պիշ տիւզ եէրէ եաթըթտըրըլապ, գա-
ֆատը վիճուտինտէն ազաճըգ աչաղը օլմալը տըր : Պաեը-
լանըն բուպալարընը սէօքմէլի, ~~էիւզիլմէլի~~ էլէհ-

ընտանիք սօուգ սու սէրը իրիպ, հէր տէֆասընտատա՛հա վաշ-
ճաճըգ սիլինիպ, սիրքէ, եանըգ թիւեիւ, վէ սայիրէ գօգ-
լաթմալը տըր :

Պրանսըգ, էնթէրէսօ վէ ֆայիտէսի իչին էվէնիւր . ին-
կիլիդ, ատէթ օլմասընտան տօլաեը, վէ Ալման, սէվմէք իչին:
Պրանսըգ, սիւսիւ կէղէր, ինկիլիդ, նասըլ օլուր իսէ օլսուն,
վէ Ալման, էտէպլի վէ տիւզ: Պրանսըգ լաֆազանլըգ իտէր,
ինկիլիդ լաֆը իտէր, վէ Ալման շագա իտէր: Պրանսըգ գա-
րըսը, եատիկեար օլմագ իւզըէ, պիր կիւլ թագ տիմ իտէր,
ինկիլիդ գարըսը, էլի իլէ իլլէտիկի պիր շէյ իհտա իտէր,
վէ Ալման գարըսը, եալընըգ « պէնի ունութմա » տիմէքլէ
իքթիֆա իտէր :

Աթիտէքի ինսանլար նատիր պուլունուրլար :
Էօլլիւսիւլլէ ալտաթմաեան թաճիր :
Խասթանըն բարասընտան զիեատէ, խասթասընը սէ-
վէն հէքիմ:
Քէնտի ճէպինտէն զիեատէ, հագգը իլթիմաս վէ միւ-
տաֆաա իտէն ալօգաթ :
Խաթըր վէ ըիւշվէթ իլէ հիւքմ վիրմէեէն հաքիմ:
Ղուրուրլու վէ քիպիր օլմաեան պիւեիւք ատէմէր:
Շարապընա սու գաթմաեան մէյխանէճի :
Վէ քէնտի էֆէնտիսի իչին իեի սէօլլէեէն խըզմէթքեար:

Ս. — Սիւրուր իլէ մէմու պիր հաեաթ կէչիրմէք իչին ,
նէ՛ իգթիզա տըր :

Ճ. — Էվվէլա քէնտի քէնտիսի խասթալըգլարտան գօրու,
սանիէն եէմէք վէ իչմէքտէ պիր նիզամ թահթընտա օլ,
շէօլլէ քի, նէ չօգ եէ վէ նէտէ չօգ իչ, սալիսէն ագշամ-
լարը աղ թաամ իլլէ, բապիէն վիճուտիսի թէմիլ թուլթ,
խամիսէն ույգուտա օրթա գարար օլ, սատիսէն, ագըլը
վէ շաղ տօթլար պուլ: Սապիէն, քիմսէեէ պօրճու օլմա

Սամինէն , իշին պուլունմատըղը եհրտէ , հիշ պիր շէեէ գտ-
րըշմա : Թասիէն , պաշգալարընըն իշինի տիւշիւնիւպ տիւ-
ղէլթէճէկինէ , քէնտի իշլէրինի սըրասընա գոյ : Աշիրէն , ի-
լաճլարտան քէնտինի սագըն :

Ս Ը Հ Հ Ե Թ

Ի Շ

Իշ ինսանը գուվվէթլէնտիրիպ վիճուտինէ բէք պիւեիւք
սաղըղգ վիրիր , պունուն իշին , իշսիզ կիւճսիւզ օլան պիր
ատէմին , հէմ սըհհէթի թէհլիքէտէ օլուր , հէմտէ հիշ պիր
վագըլթ սիւրուրլու պիր էօմիւր կէշիրէմէզ , ալէսսէվիյեէ
օթուրմագտա պուլունան ատամլարըն վիճուտլէրի , հէր
տայիմ իսթիրահաթ իւզըրէ պուլունտուգլարընտան , խաս-
թալըղա իսթիտատ իւզըրէ օլուրլար , կէնճլիքտէ վէ սիննի
քէմալէթտէ խասթըլըղըն կէլմէմէսինէ էկէր պիր իլաճ վար
խսէ , անընտա չալըշմագ օլմասը պիշէքք տիր : Սու , րահաթ
տուրա տուրա պօղուրուպ գուվվէթլինի զայպ իլլէտիկի կի-
պի , վիճուտ տախի իշսիզ վէ հարէքէթսիզ գալտըղճա
պօղուլմաեա վէ էմրագ բէյտա իթմէկէ պաչլար : Մա մա-
ֆիհ , պիր վիճուտի իշ իլէ մէշղուլ իթմէքսիզին , հէր նէ
գատարտա եէտիրիպ իշլըսէք , եինէ անտէն միւսթէ-
ֆիտ օլամաեըզ :

Վիճուտին հարէքէթսիզլիկինին , գաթէն իշսիզ կիւճ-
սիւզ ատամլարա զարարը թօգունաճաղը հիպի , եազըճը-
լարա , գունտուրաճըլարա , թէրզիլէրէ , օգումուշլարա ,
պէզ թօգուեուճուլարա , սահաթճըլարա , պէզաղլարա ,
տիքիշճի գարըլարա , վէ տահա պիր չօղլարա մուզիրը տիր :
Տիկէր թարաֆտան վիճուտլէրինի բէք չօղ իշ իլէ եօրանլար
տախի , էր եա կիճ ազիմ մազարաթ կէօրէճէքլէր տիր :
Պու սընըֆա տախիլ օլանլարտա , համամլար , ֆապրիդա-
լարտա իշլէեէն էրքէքլէր վէ գարըլար , վէ կէմիճիլէր , չա-

մաշըրճըլար, քէօյիւ գըղլար, քէօյիւլէրին չօղու, վէ դայ-
րիհիւմ վէ գայրիհիւմ:

Հէր շէյտէ օրթա պիր եօլ թուրթմազլըգ, էն զիեատէ
սէլամէթլիսի օլտուղու կիպի, պիր իշտէ տախի էվսաթ թա-
րիգ էն իեիսի տիր: Պու եօլտա կիտիլտիկի վազըթ, իշ վի-
ճուտի սաղլամ թուրթտուգտան պաշգա, դամ վէ գասէվ-
վէթիտէ տէֆ իտէր, ինսանըն հալը հաղըրընը պօշ կէ-
չիրմէզ, վէ ահ ու վահ իլէ կէլէն իխթիեարըղդատա, միւհ-
քէմ պիր պինա իրայէ իտէր: Փրանսա գրալլարընտան օն-
տէօրտիւնճիւ Լուտօվիզ, «Իշ իլէ բատիշահլըգ սիւրիւլիւր»
տէյի սէօյլէտիկի քէլամլէրին նէ գատար տօղրու օլտու-
ղունու, հէր ֆէրտ թաուտիգ իտէպիլիր:

Վէ սէօյլէմէկէ հաճէթ եօգ տուր քի, ինսան ֆիրա-
սէթլի պիր մախլուգ օլտուղունտան, մանէվի իշլէր տախի
իհմալ իտիլմէմէլի տիր, զիրա բուհ տախի, պու խուսուս-
տա վիճուտէ պէնդէտիկինտէն, էկէր իշլէմէզ իսէ, չաբուգ
բասլանըպ պօղուլուր:

Ո Ւ Յ Գ Ո Ւ

Ույգուտա թէքմիլ վիճուտ ուեումաեւըպ, եալընըգ ֆի-
քիր ըահաթ տուրուր: Վէ միտէ հէր նէ գատար ույգու-
տա պիլէ պօշ տուրմազ իսէտէ, հիշ պիր վազըթտա տօղու
միտէ իլէ ուեունմամալը տըր:

Ույգու տիմէք, տիյնէնմէք աիմէք տիր, պունուն ի-
չին ինսանըն ազալարընըն տիյնէնմէսինէ նէ գատար իհթի-
եաճը վար իսէ, օ գատար ուեունուլմալը տըր: Զօգ իշ
իշլէյիպ վէ չօգ եօրուլանա, սայիրլէրինտէն տահա՞զիեատէ
ույգու էլզէմ տիր, խուսուսիլլէ սարարըպ սօլմուշ վէ
դայիֆ օլան ատէմլէրէ:

Սլէսսէվիյէ կէնճլիքտէ ույգու սէվիլիր: Սիւտ եէեէն
չօճուգ 20 սաաթ ուեուր, սօնրա 4 եաշընա գատար 16

սաաթ , վէ 7 եաշընա կիրմէկէ պաշլատըգտա 10 սաաթ
ույգու ուեսուր , վէ 8 եաշընտան 10 եաշընա գատար օ-
լան չօճուգլարա 9 սաաթ ույգու իգթիգա տըր , վէ 11 տէն
15է գատար եաշընը 8 սաաթ : Սիննի պիւլուղէ իրաիկին-
տէն թա 55 եաշընա գատար ույգու 7 եախօտ 8 սաաթ-
տան իպարէթ տիր : Պիր օտատա իսթիրահաթ իւզըն իշ-
լէեէնէ 7 սաաթ , վէ պիր սիեագ իւզըն հիշ տուրմագտան
գիհնինի եօրանա , վէ չօգ վէ խըզըլ լագըրտը իտէնէ , ուզուն
միւտտէթ եօլ եիւրիւյէնէ , վէ աղըր եիւք գալտըրանա ,
վէլհասըլ վիճուտինի իլանիհայէ եօրան ատէմէ , 8 սաաթ
ույգու էլզէմ տիր :

Սիննի 55ի կէչէր կէշմէզ , էքսիլմէքտէ օլան ույգու
եինէ արթմահա պաշլար , շէօյլէ քի , իհթիեարլար արթըգ-
գուվլէթլէրինէ վէ իհթիեաճլէրինէ կէօրէ , նէ գատար ազ
օլսա ույգուլարը , եինէ 9 , 10 վէ 11 սաաթա գատար
իսթիրահաթ իթմէլի տիրէր :

Ազ ույգու ուեսուեանլար , ալէսսէվիյեէ գանսըզ վէ լէհ-
ճէլէրի սօլիուն օլտուղու կիպի , հէր շէյտէնտէ չաբուգ եօ-
րուլուրլար : Խասթալըգտան խէլաս օլմագ վէ ուզուն էօ-
միւր կէչիրմէք իչին , թէմիզ հափալը օտատա եաթըլըպ վէ
իեի էօրթիւլմէլի տիր : Պունունլա պէքապէր , սօուգտան
գաշընմագ իւզըն , գազ թիւեիւ վէ գուշ թիւեիւ տէօշէք-
լէրտէ եաթըլմատըգտան պաշգա , գան պաշա վուրմամագ
իչին , եօրկան իլէ պաշ գաբատըլմամալը տըր :

Թ Ա Ա Մ

Հէր ատէմ իչին այնի մըգտարտա եէմէք թայեին իթ-
մէքլիք միւմքին տէկիլ տիր , զիրա , ույգու կիպի թաամ
տախի ատամընա կէօրէ տիր : Բիմ քի վիճուտինէ ազ եէ-
մէք վէ իշմէք վիրիր իտէ , անը պէսլէմէզ : Վէ հէր քիմ քի
հատտինտէն զիեատէ միտէեի տօլտուրուր իտէ , միտէ զա-
եիֆլէնտիքտէն պաշգա , սայիր ազալարընըն տախի գուվ-

վեթիկն էքսիլտիր : Վէ պու սօն հալ չօգ տէֆա վուգու պուլուր : Զէվալլը միտէ պիզէ սըգլէթ վէ աղըը վիրրի իսէ-տէ , երնէ պիզ անը տիյնէմէեիպ , հէման եէմէք եէմէք իւս-թիւնէ , եանի եիւք եիւք իւզէրինէ եիւքլէթիպ թըգըը-տըրըրըզ :

Սուֆրա չօգ ատամյարը էօլտիւրմիւշ տիւր , վէ հալէա-տա էօլտիւրմէքաէ տիր : Թաամտա հատտի աշըրմամալը , վէ եէմէք եէնտիկի վագըթտա , էվվէլա չօգ չիյնէնմէլի , վէ սանիէն սըճադ եէմէքտէն պիրտէն պիրէ սօուգ օլմանա պաշլանըլմամալը տըր : Պու խուսուստա հէքսինտէն իեիսի , եէմէքլէր նէ չօգ սըճադ , վէ նէտէ չօգ սօուգ օլմալը տըր :

Եէմէք եէր իքէն տօղըու օթուրուլմալը , վէ օըգը ըու-պալար օլմամալը տըր : Պաղըլար հէմ եէեիպ վէ հէմտէ քի-թապ օգուրլար , քի պունուլտա մաղարթաթը չօգ տուր , զիրա , մէշուր պիր տարպը մէսէլ հիւքմիւննէ , հիշ պիր քիմսէ , իքի էֆէնտիեէ խըզմէթ իտէմէզ օլտուղունտան , էօլլէտէ ինսանըն վիճուտի , այնի վագըթտա , հէմ միտէ-նին իւկիւթմէսինէ , վէ հէմտէ պէեիինն օգուեսուպ տիւ-շիւնմէսինէ խըտմէթ իտէմէզ :

Եէմէքտէն էվվէլ , վիճուտա հարէքէթ ֆայիտէլի օլ-տուղու միսիլու , պիլաքիս , թաամտան սօնրատա ինսան իսթիւրահաթ իւզըէ տուրմալը տըր :

Ե Ա Թ Ը Լ Ա Ճ Ա Գ Օ Տ Ա

Եաթըլաճադ օտատա , ինսան , հիշ օլմազ իսէ , եարը էօմրիւնիւ կէշիրիր , պու օտանըն օլտուգճա ուղուն վէ կէ-նիշ օլմասը իգթիզա իտէր : Հավասը հիշ պիր վագըթ պօ-ղուգ վէ պօղնուգ օլմաեըպ , հէր տայիմ թէմիզ պուլուն-մալը տըր : Կիւնտիւղլէրի պիւթիւն կիւն բէնճիրէլէր աշըգ օլմալը տըր , վէ խասթալարտան մաատա հիշ պիր ատէմ , չօգ սըճադ օտատա եաթմամալը տըր :

Եաթազ , տիվարըն թա տիպինտէ եաբըլմամալը տըր .
զիրա , հէր նէ գատար օլսա , տիվարըն թէաֆֆիւնիւ վե
րութուպէթի վար տըր : Եէնի պօեանմըզ վէ եախօտ եէնի
քիրէճլէնմիշ օտալարուտ եաթմազ մուղիրը տիր , վէ եա-
թըլան օտատա , չօգ էշեա վէ սայլրէ տէ եըզըլը պուլուն-
մամալը տըր :

Պիր էվ ինթիխապ օլունտուղու վագըլթուա , էվվէլա
եաթմազ օտալարընա տիգգաթ իտիլմէլի տիր քի , հէմ սըհ-
հէթէ խալէլ կէլմէսին , վէ հէմտէ չալըշմազ իշին նէշէ վէ
ղայրէթ պուլունսուն . կիճէ վագըլթի ինսանըն վիճուտինէ
սէրին ըիւզկեար թօգ ունուր , էկէր բէնճէրէ աչմագ իսթէ-
նիլիր իսէ , պիթիշիք պուլունան վէ օրատան կէշիլէն պիր
օտանըն բէնշիրէլէրի աչըլմալը տըր . ֆազաթ , էօյլէ պիր
օտա պուլունմատըղը թագտիրտէ , եաթըլան օտանըն եիւք-
սէք եէրլէրինտէ պուլունան քիւշիւք բէնճէրէլէրի աչըլըպ
բէրտէ տէ իւսթիւնէ չէքիլմէլի տիր :

ՍԱՊԱՀ ԼԱԵՐՆ ԳԱԼԳՄԱԳ

Հէր սապահ մուգարրէր օլան վագըլթուա գալգմաղա
չալըշըլմալը տըր , մէշհուր կիլբէվին տէր քի , քիմ քի ու-
եանտըգտան սօնրա եաթմագտան գալգմաղ իսէ , թապիա-
թըն իճթիեաճընը պիլմէզ . իքինճի ույզ ու , պիրինճինին
եալընըզ պիր իլավէսի ատտ օլունուպ , ինսանա հիշ պիր
ֆայիտէսի եօգ տուր : Իմաի , հէր սապահ , ալիմին պու
սէօզլէրինի տէրխաթըր իտէրէք , վագըլթինտէ ուեանըլտը-
ղը կիպի , հէման տէօշէքտէն գալգըլմալը տըր , զիրա , սա-
պահյարը ուզուն միւտտէթ եաթմազ , հէմ վիճուտի , վէ
հէմտէ բուհու կէվշէտիր :

ՍԸՀՀԵԹ ՎԷ ԶՕԾՈՒԴ

Կեահ տօղաուղումուզ եըլտըզա , կեահ թալիմիդէ

համլ իշլէտիկիմիզ պին պիր մէշագգաթ, սանրսրն քի ին-
սանը պիհուզուր իթմէկէ քեաֆի վէ վաֆի տէկիլ տիր կի-
պի, վիճուտ տախի վագըթ պէ վագըթ էնվայի խասթալըզ-
լար մէյտանէ կէթիրիպ, ինսանն տէրտէրինի թէբլէշտի-
րիր: Վաֆիր խասթալըզլարն էթլաֆըմըզը իհաթա իթ-
միշօլտու գլարընը, հէր կիւն կէօրիւեօրուզ վէ հէր կիւն հիսս
խաիեօրուզուտ, եինէ պունլարն մէնպաւնը, նէտէն նէշէթ
իթտիքլէրինի, արիզ ու ամիզ թահարրի իթմէկէ թէնէզ-
զիւլ պիլէ իթմէեիպ, ինսանլարն օլ գատիւ, ֆագաթ
խէեալի օլան խասմինէ, եանի թալիէ, հէր պիր շէեի համլ
խաիեօրուզ:

Հալ պու քի երլտըզլար, վէ եախօտ սէմավի ճիսմէր,
ինսանլարն հիշ պիր իշլէրինէ միւտախէլէ իթմէզլէր . . .
Պիզ չէքտիկիմիզ խասթալըզլարա վէ մէշագգաթլարա գար-
շը պաշգա պիր իլաճ վէ տէվա արամալըեըզ քի, պու ի-
լաճնա պիզտէ տիր, էվվէթ, օ իլաճը եալլընըզ սըհհէթ վէ
իսլահըտա ախլագտա, վէ եախօտ թապիրի տիկէր իլէ,
վիճուտտա վէ բուհտա պուլապիլիրիզ:

Վիճուտ էօլլէ պիր խըզմէթքեար տըր քի, էկէր անը
իեի մուհաֆազա իտէր իսէք, օ տախի պիզէ, պիլմուգա-
պէլէ, իեի վէ ուզուն միւտտէթ խըզմէթ իտէր: Վիճուտի-
միզ սաղ վէ սէլիմ պուլունմատըզը հալտէ, 20 երլ եէրինէ,
70-80 սէնէ իմրարը էվգաթ իտիլէ, նէ՝ ֆայիտէմիզ օլուր:
Նիշէ քէօթրիւմէր, վէ ալիլէր, վէ խասթալար վար տըր քի,
սըհհէթի պէր քէմալ օլան ատէմէրտէն չօզ զիեատէ եա-
շաեօրլարտա, հաեաթլարընտան նէ՝ մուհասսէնաթ չըգա-
րապիլիեօրլար . . . Պինաէն ալէյհ, վիճուտին զէնկինիկի վէ
սէատէթի հալի, վէ պախթիեարլըզը, ուզուն էօմիւրտէն
իլէրու կէլմէեիպ, իլա եալընըզ սըհհէթտէ վէ սաղըզտա
մէվճուտ տուր:

Բուհ, խալի պիր պաղչէ օլուպ, սալըլաճագ օլան թօ-
հումլարը պէքլէր, էկէր անէ միւքէմմէլ պիր թէրպիյե վէ

պիր թալիմ՝ վերելմէղ իսէ , սօնրաւան էքիլէն սայիր թօ-
հուժարտան , թիքէնլի վէ չանկալլը նէպաթաթ հուսուլէ
կէթիրիլիր , վէ վիճուտտէ թէսլիմ օլուպ տիւչէր , վիճուտի
պէսլէտիկիմըզ կիպի , բուհատա իեի պիր նաֆադա վիրմէ-
լիեիզ , Տէնիզին , գուպպէյի ասիւմանէ գաւուար ֆըրյաթ-
տըղը թէհտիսամիզ տալլալարըն , հուտուտունտան էօթէեե
կէչիպտէ արզա զարար վիրէմէտիկի կիպի , օլ վագըթ տիւր-
լիւ պէ տիւրլիւ մէշագգաթ վէ էզիյեթթլէր տախի , իշթէ
օլ իեի գայրըլմըզ վէ սէպաթ իւզրէ իմալ օլունմուշ օյան
բուհա , զազսպ վէ տէհչէթ սաչարապ վարըրլար իսէ տէ ,
եինէ բուհուն հիշ պիր թարաֆընը ինծիթէմէմէ բսիզին , ա-
նըն էօնիւնէ , գուվվէթսիզ պիր հալտէ տէօքիլիւպ տիւ-
չէրլէր :

Բուհա խըզմէթ իթմէեէն պիր ատէմ , օլ զըրհսըզ պիր
ասկէրէ պէնզէր քի , եալլընըզ պիր օզ ուն պիլէ իսապէթ իյ-
լէմէսինտէ , եէրէ տիւչիւպ սէրիյիր :

Վիճուտին վէ բուհուն թէմէյի , սիննի թըֆիլիյեթտէ
տիր , զիրա , պիր թօխումա իհալէյի նազար իյլէտիկիմիզ-
տէ , պիք ազաճըն պէտէնի , տալլարը , եաբրազլարը , չի-
չէքլէրի , վէ մէյվէլէրի տէրխաթլի օլունտաճաղը կիպի , պիր
չօճուգտա տախի , կէնճիլք , սիննի քէմալէթ , վէ իխթիեար-
լըգ կիզլէնտիկի պիշէքք տիր : Մա մաֆիհ , օլ գըլմէթլի
վէ ֆագաթ մաէթ թէէսսիւֆ չօգ տէֆա տունտուլան ին-
սանըն սիննի Լվվէլինտէն , պիրապ պահա իտէլիմ :

Չօճուգ նէ կէչմիշի պիլիւր , նէ հազըրը հիսա իտէր , նէ
կէլէճէկի տիւչիւնիւր , նէ տիւնետնըն ֆէլաթէթլէրինէ թէ-
սատիւֆ իթմիշ տիր , նէ ինսանլարըն ղատտարըզլարընը
կէօրմիւշ տիր , վէ նէտէ հագգ անիյեթթ ուղըրունա աճը ա-
ճը կէօզ եաշլարը աէօքմիւշ տիր : Պու կիւն օյնար , եա-
րըն կիւլէր , վէ օլ պիր կիւն տէ թիւրքիւ չաղըրըր : Չօ-
ճուղուն պու թապիեաթընը կէօրէրէք , Լաթին միլլէթի ,
մէրթէպ միւտիւրլէրինէ , օեունլար տիրէքթօրու իւնվանը-

նը վերիւր իտի , տիմէք տիր քի , մէքթէպլէրտէ պիւլէ , չօ-
ճուգլարա օեուն իչին , կէնիչ կէնիչ եօլլար աշմագլլուք իգ-
թիզա իտէր : Զաթէն օեունլար տրր անլէրին վիճուտինի
գուլվէթլէնտիրէն , օեունլար տրր խասսէլէրինի էօյրէտէն ,
օեունլար տրր զիհնլէրինի վէ գուլվէթլի հաֆրզէլէրինի թա-
լիմ իթտիրէն , օեունլար տրր տոյ յղուլարընը ուեանտրրան
օեունլար տրր գալպլէրինի եիւճէլտէն , վէլհասըլ օեունլար
տրր ինսանը հազըրլաեան :

Իմտի չօճուղուն թէքմիլ էօմրիւ էյլէնճէ վէ օեունճագ-
իլէ միւրուր իթմէլի տիր , Օլ թէպէսսիւմ , վէ բաթըրտը , վէ
պազէն տախի ֆիղանտան պաշգաւ պիր շէյ կէօսթէրմէզ :
Զօճուգ կիւզէլ հաւալարտա սէրպէսթ պըրագըլմալը տըր ,
եիւրիւմէլի , գօշմալը : վէ սէվինմէլի տիր , էլ վիւրիւր քի հէր
տայիւմ թահթը նէզարէթիմիզտէ պուլունսուն . իշպու տէ-
տի քլէրիմիզէ չօճուղուն թէքմիլ թապիաթը շէհատէթ ի-
տէր : Պու խուսուստա չօճուգ օլ գատար իլէրի վարմը
տըր քի , գարչըսընտա նասիհաթ յիրէնի եախօտ էմր ի-
ւէնին պիւլէ , կիւլէր չէհրէ իլէ պուլունմասընը իսթէր :

Պագաթ , չօճուղու եալլընը վիճուտճա մուհաֆաղա ի-
տէր իսէք , քէնտի էլիմիզ իլէ պէլքիտէ աղիմ պիր ճանվէր
պիւեիւթմիշ օլտուղումուղու քէշֆ իտէճէկիզ : Զօճուղուն
վիճուտինի սաղ թութմաղա սայ վէ զայրէթ իթտիկիմիզ
կիպի , թէրպիյէսինի տէ իլէրուլէթմէլիեիզ քի , մէֆրէթ
պիր պինաեա , քիւչիւճէք պիր գաբու աշմըլ օլմաեալլւմ ,
թէրպիյէնին սըհհէթէ բէք չօգ մէնֆաաթը վար տըրլու-
նան ֆէյլէսօֆլարընաան մէշհուր էֆլաթօն , իշպու միւնա-
սիպէթլէ , չու աթիտէքի սէօղլէրի իյրաու իթմիշ տիր :
« եալլընը վիճուտին սաղլըղըյլա , ըուհ գուլվէթլէնմէզ ,
իլլա ինթիզամ թահթընտա օլան պիր ըուհ , քէնտի նու-
ֆուղ վէ թէէսսիրի իլէ վիճուտի սաղ թութար :

Իմտի , հէր իլիմտէն էվվէլ , հէր իլիմտէն ֆայիտէլի օ-
լան հաեաթըն իլմինի չօճուգլարա էօյլէթմէլիեիզ , գիրա ,

պու չօճուգլարընտա, պիր կիւն, ֆամիւեա սահիպի օլա-
րագ, վաթանա վէ միլլէթէ խոտմէթ իտէճէքլէրինի տէր-
բիշ իթմէլիեհիլ Գալպլէրինի ստալէթ, մէրհամէթ, վէ ֆա-
զիլէթ իլէ տօլտուրմալըեըլ քի, սօնրա պիւեիւք մէրաթիպ
վէ մէսանիտէ վասըլ օլտուգլարը վաղըթ, էպնաի ճինսինէ
իթա իտէճէքլէրի վազայիֆի պիւսինչէր, էպէվիյն (անա պա-
պա), եավաչ եավաչ էնվայի էօրնէքլէր իլէ, սապի սիւպեա-
նըն, օլ պէեազ գալպլէրինէ, նէ գօրգուտան, նէ հիտտէթ-
տէն, նէ թէհտիտլէրտէն, նէ հաբիսլէրտէն, վէ նէտէ նէֆի
վաթան օլունապիլէն սիլինմէզ պիր եազը իլէ, ինսանլարըն
էն մուգստտէս, վէ էն շէօհրէթշուար վաղիֆէլէրինի եազ-
մաեա, հէման թաաճիլ իթմէլի պիրլէր :

Ալմանլար, չօճուգլարըն գալպլէրինի պէեազ պիր քեա-
ղըտա պէնզէտիրլէր, եազալըմ, իմտի, եազալըմ, վէ օլ պէ-
եազ քեաղըտը, եօլճուլուղա իգթիղա իտէճէք շէյլէր իլէ
տօլտուրալըմ, զիլա, պու կիւն պիլ եազմաեաճագ օլուր
իսէք, եարըն պիր թագըմ ինսաֆսըզ ատէմլէր, անը գա-
րայաեաճագլար արը . . . պաշգալարը օլ պիսուշ գալպլէրի,
իսթէտիլլէրի թարիգէ սիւլուք իթտիրէճէքլէր տիր . . .

Հէր ատէմէ ֆաթիհ, հըլքմտար, ֆէյլէսօֆ, ալիմ,
մէհարէթլի, վէ սանաթ քեար օլմագլըղ լուծֆու, սէմատէն
իհսան պույրուլմամըլ իսէտէ, հէր ֆէրու, ատիլ վէ ֆա-
զիլէթլի օլապիլը . . . վէ պունուլն իչին, էկէր չօճուգլարա
սիննի թըֆլիյեթլէրինտէ տիգգաթ իլէ պագմուղ իսէք,
պիւեիւսիւքլէրինտէ սէֆիլ վէ պէտպալթ օլուրլար, էվ-
վէթ, չօճուգ սէֆիլ օլուր, չիւնքի. հէմ վիճուտճէ, վէ
հէմաէրուհճա թէմէլի գայիֆ գուրուլմուշ օլուպ, ուլգու-
սուզլուգ, գաաֆէթ, նէշէսիլլիք, վէ խուսուսիլլէ հաեաթ-
տան իքրահ, վէ տիւնեանըն ֆաեի շէյլէրլնէ ալտանըպ,
հիշ պիրիլէրէ թագաթ կէթիրէմէեէճէք տիր : Օլ վագըթ,
նէ ալիմիք, նէ սէրվէթ ու սաժան, նէ պիւեիւք մէսնէտ-
լէր, նէ սըյթ ու շէօհրէթ, վէ նէտէ տիւնեանըն կէչիճի

սէփալարը , ինսանը պախթիեար իտէմէղէր , զիրա , մութ-
լուլուղուն եայլնըզ պիր թարիգի օլուպ , վէ օտա զամիրին
պիգի իթապ ու իգապ իթմէմէսի իլէ , վիճուտին սըհէթի
պէր քէմալ օլմասը տըր :

Մա մաֆիհ , թէմէլ զայէֆ աթըլտըգ տա , վագըթ կէչ-
տիքտէն սօնրա , արթըգ պինա նէ գատար միւհքէմ , նէ
գատար կիւզէլ կէօրլունսէ , հէր տայիմ չէօքմէսինտէն գօր-
գուլուր : Վէ անտէն սօնրա , օլ պինա արթըգ հէր նէ մէր-
թէպէտէ թամիր իտիսէ , օ թէմէլին հիչ պիր վագըթտա
օ պինաեա պիր ֆայիտէսի օլամազ : Պէեանէ հաճէթ եօգ
տուր քի , սօնրա էպէվիյն , չօճուգլարըն իչպու մէյնուս
հալլէրինտէն , տէրեայի էքտարը ազիմէեէ միւսթաղրագ
օլուրլար :

Պագաթ ինսանլար , ալէսսէվիյեէ , իչպո . մէշհուտ թէհ-
լիքէնին էօնիւնտէ , պիլաքիս պաշգա տիւրլիւ թավը ու
հարէքէթտէ պուլունուրլար :

Չօճուգլար օեռնճագ վէ թէրպիյեէ իլէ վազըթլարընը
կէչիւրէճէք եէրտէ , գօրգ ու , հիտտէթ , հըրս , ալտաթմա ,
վէ տահա ոայիր պիր չօգ խուլլարը , հէքսինի պիրտէն տէ-
կիլ իսէտէ , հիչ օլմազ իսէ , ագալլի պիր իքի տէֆատա ,
եա կէօթէրտիկիմիզ էօրնէքլէր իլէ , վէ եա տա վիրտի-
կիմիզ էյրի վէ չարբըգ թէրպիյեէյէր իլէ , գալպլէրինէ եա-
վաշ եապաշ տօլտուրուրուզ : Ալիմին պիրի տէր քի , չօճուգ
հիչ պիր վագըթ ալտաթմաեա կէլմէզ , ֆագտթ , պիր տէ-
ֆա կէօրտիւմ քի անը ալտաթտըլար , օ տալսի պիլ մու-
գապէլէ ալտաթմաեա պաշլար իտի : . Տիմէր օլուեօր քի ,
պէտխուլլարըն բէք չօղունու պիղտէն կէօրիւպ էօլլէ եա-
բըեօրլար :

Իշթէ վիճուտէտէ վէ բուհճատա իխթիեարլըղա պէօլլէ
պիր ալինա հազըրլաեօրուզ : Լաթին հիւքէմայի միւթէ-
գատիմինտէն գէքեապէթ իլէ քէսլի շէօհրէթ իլթիշ օլան
Սէնէգա ֆէյլէսօֆ , պէօլլէ զայիֆ պիւեիւմիւչ ինսանլա-

ընն հալլերինի թէտգըգ վէ միւլահաղա իտէրէք, «խաւր, խաւր, ինսան էօլմէղ, իլլա, քէնտի քէնտինի էօլտիւրիւր» տէմիշ տիր քի նէ՝ գատար տօղրու տուր, իվվէթ, վիճուտ, ճա վէ բուհճա գտերրմատըղմըղ չօճուղու, քէնտի քէնտինի էօլտիւրմէք իչին պիւեիւթ տիւրիւեօրուզ, Պու չօճուգւարտան պիւեիւթ տիւրմէ պաղըսը մէշըուպաթ իլէ, պաղըսը չօգ եէմէք իլէ, պաղըսը քէյֆի իչին թախսիս իթտիկի զէհիրլէր իլէ, վէ պաղըսը մօտալարն թէվէլլիւտ իթտիրտիքլէրի մաղարրաթլարըյլա, պաղըսը հըրս վէ հիտտէթ իլէ, պաղըսը ֆիքրի իլէ, պաղըսը նէֆսի իլէ, վէլհասըլ տիւրլիւ չէյլէր իլէ քէնտիլէրինի թար ու մար իտէրլէր:

Պինաէն ալէյհ, աթալար, քէնտիլէրի ըհպէր օլարագ, չօճուգւարընըն էլլէրինտէն թուլթուպտա, թիքէնլէրտէն վէ չալըլարտան անլէրի մուհաֆագա իթմէլի տիրլէր, վէ օլ կէնճլէրի տիւնեաեա կէթիրիպ, արթըգ անտէն սօնրա հէր վաղիֆէտէն գուրթուլմուշ տուր կիպի, թէճրիւպէսիզ, վէ տիւնեանըն հալինէ վագըֆ օլմաեան չօճուգւարը, գուլմէթ իչինտէ, վէ մէճհուլ եօլլարտա, վէ ճանվէրլէր էլլէրինտէ պըրագ մամաեա հէմիշէ զայրէթ իյլէմէլի տիրլէր, վագաա, պու աղըր պիր վաղիֆէ տիր, լաքին, չի՝ ֆայիտէ քի, վագիֆէ տիր վէ վաղիֆէ գալըր:

Մուլուլ օլ ատամա քի, չօճուգւարընը քէմալի տիգգաթ իւզրէ պիւյիւտիւր, վէ տահա զիեատէ մուլուլ օլ կէնճէ քի, եալընըղ կէնճլիկինտէ թէքմիլ գուլվէթլէրինի սարֆ իթմէեիպ, գըլթըղ կիւնլէրինէ վէ գըշ մէվսիմի իչին տախի հըֆղ իտէր:

The following is a list of the names of the persons who
 have been elected to the office of the President of the
 United States since the year 1789. The names are given
 in the order in which they were elected, and the year
 of their election is given in parentheses. The names are
 given in the order in which they were elected, and the
 year of their election is given in parentheses. The names
 are given in the order in which they were elected, and
 the year of their election is given in parentheses. The
 names are given in the order in which they were elected,
 and the year of their election is given in parentheses.

